

Sociologie

**Faculteit Sociale Wetenschappen,
Universiteit Utrecht**

QANU, november 2012

Uitgave:

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

© 2012 QANU / Q310

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bachelor- en de masteropleiding Sociologie van de Universiteit Utrecht.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie	6
Werkwijze van de commissie.....	6
Bijzonderheden van het bezoek aan de Universiteit Utrecht	8
Samenvattend oordeel.....	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	13
Bijlagen.....	33
Bijlage 1: Curricula vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	35
Bijlage 2: Bezoekprogramma.....	39
Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader.....	41
Bijlage 4: Eindkwalificaties.....	45
Bijlage 5: Curricula	49
Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen.....	51
Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten.....	55
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	57

Dit rapport is vastgesteld op 14 november 2012.

Rapport over de bachelor- en masteropleiding Sociologie van de Universiteit Utrecht

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Sociologie

Naam van de opleiding: Sociologie
Registratienummer CROHO: 56601
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie(s): Utrecht
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Masteropleiding Sociologie

Naam van de opleiding: Sociologie
Registratienummer CROHO: 66601
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wo
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichting: Vraagstukken van beleid en organisatie
Locatie(s): Utrecht
Variant(en): voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31 december 2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Sociologie aan de faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht vond plaats op 27 juni 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling: Universiteit Utrecht
Status van de instelling: Bekostigd
Resultaat instellingstoets: Positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleiding zijn opgenomen in Bijlage 6.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Sociologie van de Universiteit Utrecht valt binnen de clusterbeoordeling Sociologie, waarvoor in 2012 in totaal veertien opleidingen worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Sociologie is samengesteld uit totaal elf commissieleden:

- Prof. dr. J.L. Peschar (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijs sociologie;
- A.A.M. Boomgaars, student bacheloropleiding Sociologie en premaster Recht aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. T. Gautschi, hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Mannheim;
- Prof. dr. I. Glorieux, gewoon hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J. de Haan, hoofd onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur SCP en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en Kennissamenleving aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- M.L.C. Haerden, student bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. D. Jacobs, hoofddocent Sociologie aan de Université Libre de Bruxelles;
- Dr. W. Jansen, emeritus universitair docent Sociologie, Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. M. de Jong, hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy;
- Prof. dr. N. Wilterdink, emeritus hoogleraar Sociologie, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. J.W. Winkels, directeur ITS en voormalig vice-voorzitter van het College van Bestuur van de Radboud Universiteit Nijmegen.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit vijf commissieleden. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen heeft de voorzitter van de commissie, prof. dr. J.L. Peschar, alle bezoeken bijgewoond.

Coördinator van de clustervisitatie Sociologie was mw. N.M. Versepunt MSc, medewerker van QANU. Zij is tevens de projectleider tijdens het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen en aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Tijdens de overige bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Tilburg, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht en de Erasmus Universiteit Rotterdam was drs. T Buising als projectleider aanwezig. Ook de projectleiders speelden een belangrijke rol in het bewaken van de consistentie. De coördinator was aanwezig bij de eindvergadering van de bezoeken, enerzijds om de bevindingen van de voorgaande bezoeken in te brengen, en anderzijds om de commissie te attenderen op haar wijze van oordelen. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 8 maart 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de

commissie besproken en werd het Domeinspecifieke Referentiekader Sociologie besproken. Dit domeinspecifieke referentiekader is opgenomen in Bijlage 3 van dit rapport.

Bij ontvangst van de zelfstudies van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de zelfstudies en formuleerden vragen die aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen tot een samengesteld document. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de zelfstudies lazen de commissieleden gezamenlijk minimaal vijftien scripties per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen als Bijlage 2 bij dit rapport. Tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek werd de visitatie concreet voorbereid. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie. Daarnaast werd per opleiding gesproken met student- en docentvertegenwoordigers van de beoordeelde opleidingen.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaren gesproken en met docenten en begeleiders van beide opleidingen. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent).

De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- de beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- de beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- de beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;

- de beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uit stijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan.

Rapportages

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Universiteit Utrecht

Het bezoek aan de Universiteit Utrecht vond plaats op 27 juni 2012 in Utrecht. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 2 van dit rapport. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de bachelor- en masteropleiding Sociologie van de Universiteit Utrecht beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. J.L. Peschar (voorzitter), emeritus hoogleraar Onderwijs sociologie;
- A.A.M. Boomgaars, student bacheloropleiding Sociologie en premaster Recht aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. I. Glorieux, gewoon hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J. de Haan, hoofd onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur SCP en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en Kennissamenleving aan de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. N. Wilterdink, emeritus hoogleraar Sociologie, Universiteit van Amsterdam.

De commissie werd ondersteund door mw. drs. T. Buising.

Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de twee genoemde opleidingen.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleiding heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie 15 bachelorscripties en 15 masterscripties geselecteerd. De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studie jaren. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten (zie Bijlage 7).

Samenvattend oordeel over de kwaliteit van de bachelor- en masteropleiding Sociologie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Sociologie over de bachelor- en masteropleiding Sociologie aan de Universiteit Utrecht. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfstudie, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde scripties, en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor beide opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, concludeert de commissie dat beide opleidingen voldoen aan de eisen voor basiskwaliteit die een voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor beide opleidingen als **goed**. De commissie heeft de opleidingen Sociologie van de Universiteit Utrecht afgezet tegen het landelijk Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. Zij concludeert dat het kader een adequaat beeld schetst van het sociologisch domein en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. De commissie heeft er begrip voor dat het kader vrij breed is opgezet, binnen de sociologie bestaan immers verschillende interpretaties en accenten per instelling. Hoewel het kader weinig richting geeft, zorgt de brede opzet ervoor dat instellingen met verschillende perspectieven op en interpretaties van de sociologie, aansluiten op deze beschrijving van het sociologisch domein.

De commissie waardeert het heldere en herkenbare profiel van beide opleidingen, waarin het PTOB-model en de empirisch theoretische aanpak centraal staan. In beide profielen komt de nadruk op sociologie en beleid duidelijk naar voren. Daarnaast is de commissie positief over de nadrukkelijke wetenschappelijke en beroepsoriëntatie van beide opleidingen. In de bacheloropleiding worden studenten opgeleid tot empirisch en theoretisch geschoolde sociologen en worden zij voorbereid op het werk van beginnend sociologisch onderzoeker of beleidssocioloog of voor het volgen van een vervolgopleiding. De masteropleiding is gericht op het opleiden van studenten in toegepast sociologisch onderzoek en bereidt voor op de uitoefening van de beroepspraktijk als beleidsonderzoeker of organisatie- en beleidsadviseur. Tot slot vindt de commissie dat beide opleidingen het heldere profiel consequent hebben uitgewerkt in het programma, waarbij het PTOB-model een belangrijke rol speelt (zie standaard 2).

De eindkwalificaties van beide opleidingen sluiten volgens de commissie aan op deze oriëntatie, het domeinspecifiek referentiekader en het eigen profiel. Daarnaast geven de eindkwalificaties helder weer welke verschillen in verwachtingen er bestaan tussen studenten op bachelor- en masterniveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan een afgestudeerde socioloog op wetenschappelijk niveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor beide opleidingen als **goed**. De commissie concludeert dat de programma's, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen de instromende studenten goed in staat stellen om de eindkwalificaties van beide programma's te realiseren.

In de bacheloropleiding wordt het PTOB-model gebruikt om het programma (inhoudelijk) te structureren. Het programma heeft daardoor een doordachte en logische opbouw. De opleiding kent voldoende keuzeruimte, waarin zowel verdieping als verbreding mogelijk zijn.

De commissie heeft waardering voor de nadrukkelijke aandacht voor methodologie. Hoewel de nadruk op kwantitatieve onderzoeksvaardigheden ligt, krijgen ook kwalitatieve onderzoeksvaardigheden de nodige aandacht. Ondanks het ontbreken van een verplichte stage vindt de commissie dat de opleiding meer dan voldoende aandacht heeft voor de beroepspraktijk. De studievereniging speelt een belangrijke rol in het organiseren van activiteiten gericht op kennismaking met de beroepspraktijk. Daarnaast is er toenemende belangstelling van studenten voor een stage als keuzeonderdeel. Er zijn via uitwisselingsprogramma's voldoende mogelijkheden om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen.

De commissie is ook positief over de opzet van het masterprogramma. In elk blok komen de thema's beleid en organisatie nadrukkelijk naar voren, waardoor het programma een heldere en overzichtelijke structuur heeft. In het programma is aandacht voor kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksvaardigheden. De commissie waardeert de verplichte stage.

Het PTOB-model speelt een belangrijke rol in het didactische concept van beide opleidingen. De commissie vindt dat de opleidingen de didactische uitgangspunten zichtbaar vertaald hebben in passende werkvormen. Daarnaast omvatten de opleidingen over het algemeen voldoende contacturen. De commissie deelt de mening van de studenten dat het aantal contacturen van de keuzevakken (in de bacheloropleiding) verhoogd kan worden. De commissie is enthousiast over de invulling van het tutoraat en de rol van de ouderejaars studenten daarbij. Studenten krijgen goede en realistische voorlichting over (de mogelijkheden binnen) het programma.

De programma's kennen een goede instroom en zijn studeerbaar. De commissie ondersteunt het voornemen van de masteropleiding om de instroom uit de eigen bacheloropleiding en van buiten de eigen universiteit te verhogen. De rendementen zijn hoger dan gemiddeld. De commissie is zeer positief over de matchingsgesprekken die ieder jaar door ouderejaars studenten met de instromende bachelorstudenten gevoerd worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van een bevlogen docententeam bestaande uit voldoende en competente docenten. Er is vanuit de opleiding aandacht voor de toenemende werkdruk van docenten. De commissie is zeer positief over de betrokkenheid van docenten en studenten bij het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor beide opleidingen als **voldoende**. De commissie concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en kan aantonen dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Er is recentelijk een universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld, dat binnen de opleidingen wordt geïmplementeerd. Hoewel de facultaire examen- en toetscommissie op afstand staan van de Sociologie-opleidingen, vindt de commissie dat zij adequaat functioneren en dat er voldoende controle is op de kwaliteit van toetsen. Het geheel aan toetsen is volgens de commissie voldoende gevarieerd en sluit aan op de inhoud van de opleiding en het niveau van de studenten. De toetsen passen bij de werkvormen. Nagenoeg ieder vak wordt met twee verschillende toetsvormen afgesloten. Bij het beoordelen van scripties wordt een tweede beoordelaar ingezet en wordt er gebruik gemaakt van standaard beoordelingsformulieren.

Om te kunnen beoordelen of studenten het gewenste eindniveau behalen, heeft de commissie van beide opleidingen scripties bestudeerd. Op basis van deze scripties, de informatie die zij heeft ingezien tijdens de visitatie en de informatie die zij heeft ontvangen over de uitstroom van de masteropleiding stelt zij vast dat studenten van beide opleidingen de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Ten aanzien van de in tweetallen uitgevoerde bachelorscriptie vindt de commissie het positief dat de individuele bijdrage van studenten in kaart gebracht en beoordeeld wordt. Wel geeft de commissie voorkeur aan een individuele scriptie. Met betrekking tot de masterscriptie, die veelal op basis van een opdracht voor een externe opdrachtgever geschreven wordt, raadt de commissie aan het sociologische karakter van de scripties actief te blijven bewaken. Deze taak kan belegd worden bij (een subcommissie van sociologen van de) facultaire examencommissie.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Sociologie:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Sociologie:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 14 november 2012

Prof. dr. J.L. Peschar

Drs. T. Buising

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

1.1. Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie (1.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie (1.1.2.) en (het niveau van) de eindkwalificaties (1.1.3.) van de opleidingen Sociologie aan de Universiteit Utrecht.

1.1.1. Domeinspecifiek referentiekader

De instellingen die deelnemen aan de clustervisitatie Sociologie hebben gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader (hierna: het kader) opgesteld (zie Bijlage 3). De commissie heeft vastgesteld dat het landelijk kader een breed maar adequaat beeld schetst van het domein. Daarnaast wordt in het landelijk kader uiteengezet over welke kennis en vaardigheden sociologen op bachelor- en masterniveau over het algemeen moeten beschikken.

De commissie heeft begrip voor het feit dat het landelijk kader breed is opgezet, aangezien de Nederlandse instellingen die opleidingen Sociologie aanbieden het sociologische domein op verschillende wijze interpreteren en invullen. De brede invulling van het landelijk kader waarborgt dat de beschrijving van het sociologische domein en de vertaling daarvan in eindkwalificaties op elk van de instellingen van toepassing is. De keerzijde hiervan is dat het landelijk kader weinig richting geeft. Zo wordt er verwezen naar theorieën, methoden en technieken, maar wordt niet nader uitgewerkt wat hieronder wordt verstaan.

1.1.2. Profiel en oriëntatie

De zelfstudie beschrijft de doelstellingen van de opleidingen Sociologie van de Universiteit Utrecht. In beide opleidingen staat het PTOB (Problemen-Theorie-Onderzoek-Beleid) model centraal. Om een maatschappelijk of wetenschappelijk probleem (P) te beantwoorden wordt een theorie (T) opgesteld die door middel van onderzoek (O) wordt getoetst. De resultaten van het onderzoek worden terugvertaald naar het oorspronkelijke probleem en in beleidsmaatregelen (B) die het (maatschappelijke) probleem kunnen verminderen. Met deze nadruk op met deze nadruk op zowel wetenschappelijk onderzoek als beleidstoepassing willen de opleidingen zich onderscheiden van andere opleidingen Sociologie in Nederland.

Bacheloropleiding

De bacheloropleiding kent een tweeledige doelstelling. Ten eerste worden studenten opgeleid tot empirisch en theoretisch geschoolde sociologen, met inzicht in de wetenschappelijke achtergronden van de sociologie, die in staat zijn dit inzicht toe te passen in verantwoord sociologisch onderzoek in verschillende relevante velden. Ten tweede bereidt de opleiding de studenten voor op het werk van beginnend sociologisch onderzoeker of beleidssocioloog of voor het volgen van een vervolgopleiding. De opleiding gebruikt het PTOB-model voor wetenschappelijke kennisverwerving en wetenschapsbeoefening. Binnen dit empirisch-

theoretische model legt de opleiding de nadruk op het methodologisch individualisme. In deze benadering wordt er volgens het zelfstudierapport van uit gegaan ‘dat het gedrag van individuen bepaalt hoe de samenleving eruit ziet en dat sociale structuren mede bepalend zijn voor het gedrag van deze individuen’. De zelfstudie vermeldt dat studenten daarbij getraind worden in algemene kennis en inzicht in de sociologie en in (met name kwantitatieve) onderzoeksvaardigheden.

De zelfstudie beschrijft dat het tweevoudige profiel van de opleiding (sociologisch onderzoeker en beleidssocioloog) bedoeld is om de opleiding voor studenten aantrekkelijk te maken. Daarnaast komen in de bacheloropleiding verschillende velden van sociologie aan de orde: families, organisaties, criminaliteit, immigranten, sociale ongelijkheid en sociale netwerken.

In de zelfstudie wordt vermeld dat ondanks het feit dat de bacheloropleiding opleidt om als beginnend onderzoeker of beleidsmedewerker aan de slag te gaan, dit in de praktijk bijna niet voorkomt. Nagenoeg alle studenten kiezen ervoor een masteropleiding te volgen.

Masteropleiding

De academische masteropleiding Sociologie aan de Universiteit Utrecht wordt ingevuld met het programma ‘Vraagstukken van Beleid en Organisatie’. De masteropleiding is gericht op het opleiden van studenten in gevorderd en gespecialiseerd toegepast sociologisch onderzoek, dat zij uitvoeren in de contexten van beleid en organisatie. In het verlengde van deze doelstelling ligt de vertaling van de resultaten van dit sociologisch onderzoek naar beleidsrelevante adviezen. Langs deze weg bereidt de opleiding studenten voor op de uitoefening van de beroepspraktijk als beleidsonderzoeker of organisatie- en beleidsadviseur.

Binnen de opleiding staan twee vormen van sociologisch beleidsonderzoek centraal: het ‘rationele’ beleidsonderzoek en het ‘pluralistische’ beleidsonderzoek. De eerste vorm van onderzoek richt zich op het doen van aanbevelingen voor beleid. Het (toegepaste) onderzoek kan inzichtelijk maken of en waarom beleidsmaatregelen leiden tot de beoogde doelstellingen of er onbedoelde effecten zijn en waarom sommige maatschappelijke problemen moeilijk te verminderen zijn. In het tweede type onderzoek, het ‘pluralistische’ beleidsonderzoek, worden de waarden en voorkeuren van personen en (belangen)groepen betrokken in het onderzoek. Beleid is het gevolg van allerlei conflicterende waarden en belangen in de samenleving en de sociologisch onderzoeker is slechts één van de vele betrokken partijen. Van beleidsonderzoekers wordt verwacht dat zij kunnen omgaan met de rol die politiek, bestuur en belangengroepen spelen bij de totstandkoming en uitvoering van beleid.

De commissie is van mening dat in beide profielen de nadruk op sociologie en beleid expliciet naar voren komt. Daarnaast waardeert de commissie de nadrukkelijke wetenschappelijke en beroepsoriëntatie van beide opleidingen. De beroepsoriëntatie is logischerwijs in de masteropleiding wat duidelijker aanwezig dan in de bacheloropleiding. Tot slot vindt de commissie dat beide opleidingen het heldere profiel consequent hebben uitgewerkt in het programma, waarbij het PTOB-model een belangrijke rol speelt (zie Standaard 2).

1.1.3. Eindkwalificaties en niveau

De eindkwalificaties van de bachelor- en masteropleiding Sociologie zijn opgenomen in Bijlage 4. De commissie is nagegaan of de eindkwalificaties aansluiten op het profiel en de oriëntatie geschetst door de opleidingen en op het domeinspecifiek referentiekader. Zij stelt vast dat de eindkwalificaties van de bachelor- en masteropleiding adequaat zijn geformuleerd en voldoen aan de eisen die aan een afgestudeerde socioloog op wetenschappelijk niveau

gesteld mogen worden. Daarbij is duidelijk het onderscheid vast te stellen tussen de eindkwalificaties op bachelorniveau en de eindkwalificaties op masterniveau. Daarnaast heeft de commissie vastgesteld dat de eindkwalificaties worden bijgesteld als ontwikkelingen binnen het curriculum hiertoe aanleiding geven.

1.2. Overwegingen

De commissie heeft de opleidingen Sociologie van de Universiteit Utrecht afgezet tegen het landelijk Domeinspecifiek Referentiekader Sociologie. Zij concludeert dat het landelijke kader een adequaat beeld schetst van het sociologisch domein en de algemene kennis en vaardigheden waarover afgestudeerden dienen te beschikken. De commissie heeft er begrip voor dat het landelijke kader vrij breed is opgezet, binnen de sociologie bestaan immers verschillende interpretaties en accenten per instelling. Hoewel het landelijke kader weinig richting geeft, zorgt de brede opzet ervoor dat instellingen met verschillende perspectieven op en interpretaties van de sociologie, aansluiten op deze beschrijving van het sociologisch domein.

De commissie kan zich vinden in het heldere en herkenbare profiel van beide opleidingen, waarin het PTOB-model en de empirisch theoretische aanpak centraal staan. Beide opleidingen hebben zowel een nadrukkelijke wetenschappelijke als een beroepsoriëntatie. De bacheloropleiding heeft een tweeledig profiel, gericht op sociologisch onderzoeker en beleidssocioloog. In de bacheloropleiding worden studenten opgeleid tot empirisch en theoretisch geschoolde sociologen en worden zij voorbereid op het werk van beginnend sociologisch onderzoeker of beleidssocioloog of voor het volgen van een vervolgopleiding. De masteropleiding is gericht op het opleiden van studenten in toegepast sociologisch onderzoek en bereidt voor op de uitoefening van de beroepspraktijk als beleidsonderzoeker of organisatie- en beleidsadviseur. Tot slot vindt de commissie dat beide opleidingen het heldere profiel consequent hebben uitgewerkt in het programma, waarbij het PTOB-model een belangrijke rol speelt (zie standaard 2).

De eindkwalificaties van beide opleidingen sluiten volgens de commissie aan op de oriëntatie van de opleidingen, het domeinspecifiek referentiekader en het eigen profiel. Daarnaast geven de eindkwalificaties helder weer welke verschillen in verwachtingen er bestaan tussen studenten op bachelor- en masterniveau. Daarmee voldoen de opleidingen aan de eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan een afgestudeerde socioloog op wetenschappelijk niveau.

1.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **goed**.

Masteropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **goed**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

2.1 Bevindingen

In deze standaard wordt allereerst inzicht gegeven in de opbouw van en samenhang binnen de curricula (2.1.1.). Vervolgens wordt ingegaan op de mate waarin de eindkwalificaties en de oriëntatie van de opleidingen zijn vertaald binnen de curricula (2.1.2.), de wetenschappelijke vorming (2.1.3), de aandacht voor de beroepspraktijk (2.1.4) en op het didactische concept, voorzieningen en ondersteuning (2.1.5). Tot slot staan de volgende onderwerpen centraal: instroom, studielast en rendementen (2.1.6), onderwijsgevend personeel (2.1.7) en opleidingsspecifieke interne kwaliteitszorg, waarbij tevens wordt beschreven welke verbetermaatregelen zijn doorgevoerd naar aanleiding van de vorige visitatie (2.1.8).

2.1.1. Curricula

De commissie heeft het curriculum van de bachelor- en masteropleiding bestudeerd waarbij zij is nagegaan of er sprake is van samenhang en een logische opbouw. Zij concludeert dat beide programma's een logische opbouw hebben en dat de samenhang van beide programma's meer dan voldoende geëxpliciteerd is.

Bacheloropleiding

De opleiding maakt wat betreft de vakken onderscheid in drie niveaus. Niveau 1 is inleidend en legt de nadruk op kennis en inzicht bijvoorbeeld door het kunnen onderscheiden van de hoofdvragen van de sociologie en het aanleren van basisvaardigheden in onderzoek en beleid. In het tweede, verdiepende niveau staat het kunnen toepassen van kennis en inzicht in de sociologie en keuzes kunnen maken ten aanzien van methoden en het uitvoeren van geschikte methoden centraal. Niveau 3, het gevorderde niveau, is gericht op het kunnen integreren en synthetiseren van sociologische kennis, gebruiken van theorieën, beoordelen van data en methoden en het kunnen aangeven van implicaties voor maatschappelijke vragen.

Het programma bestaat uit een majordeel van 135 EC en een profileringsdeel van 45 EC. Binnen het majoronderdeel zijn tien vakken verplicht. Daarnaast kunnen de studenten zeven vakken kiezen uit een lijst van veertien. Het profileringsdeel kunnen studenten naar eigen inzicht invullen. Daarbij gelden geen inhoudelijke eisen. Wel moet tenminste 15 EC op verdiepend niveau worden ingevuld. De opleiding heeft recentelijk de bachelorstage ingevoerd in de profileringsruimte.

Het PTOB model is leidend voor de opbouw van het programma. In elk jaar komen vakken aan de orde gericht op de verschillende onderdelen van het model. Daarnaast kent elk jaar vakken waarin de hele cyclus van het model doorlopen wordt. Zo is het eerstejaarsvak *Sociale problemen* bijvoorbeeld gericht op problemen, de P. In dit vak staat het onderscheid tussen maatschappelijke en wetenschappelijke vragen centraal. In de eerstejaarsvakken *Problemen en theorieën van de sociologie* en *Introductie gedragswetenschappen* komt de theorie (I) aan de orde. Ook de beleidscomponent krijgt aandacht: in het eerstejaarsvak *Sociale sturing van Nederland* en het tweedejaarsvak *Beleid en evaluatie-onderzoek*. De onderzoekscomponent komt naar voren in de eerstejaarsvakken *Methoden en technieken 1 en 2* en *Practicum data-analyse* in het tweede jaar. In het

eerste jaar vindt de integratie van de verschillende onderdelen plaats in het leeronderzoek. Het tweede semester van het tweede jaar en het derde jaar bestaan uitsluitend uit onderdelen waarin het hele PTOB-model wordt doorlopen.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen tevreden over de opbouw van het programma. Ze waarderen de keuzeruimte in het programma en de begeleiding die ze krijgen bij de invulling daarvan (zie ook paragraaf 2.1.5.).

De commissie heeft met bachelorstudenten ook gesproken over de aandacht voor sociologische theorieën in het programma. Studenten hebben aangegeven dat ze in het eerstejaarsvak *Problemen en theorieën van de sociologie* een inleiding krijgen in belangrijke theorieën en dat deze in de andere vakken weer terugkomen. Tijdens hoorcolleges en in de studiehandleiding wordt aanvullende optionele literatuur genoemd. Studenten lezen geen boeken van 'grote' sociologische schrijvers. Onlangs is op initiatief van studenten en aio's een boekenclub opgericht waar dat wel gebeurt.

De commissie constateert dat de opleiding het profiel op een doordachte wijze heeft vertaald in het programma. Het PTOB-model wordt gebruikt om het programma te structureren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in verschillende typen vakken op verschillende niveaus, die passen bij de onderdelen van het model. Daarnaast zijn er in elk jaar vakken waarin het gehele model aan de orde komt. De commissie is van mening dat deze indeling een belangrijke bijdrage levert aan de goede en cumulatieve opbouw van het programma. Het programma kent daarnaast voldoende keuzemogelijkheden, waarbij zowel verdieping als verbreding mogelijk is.

Masteropleiding

De masteropleiding bestaat uit twee delen, een cursorisch deel en een individueel deel. In het cursorische deel volgen studenten vier vakken van elk 7,5 EC. De vakken zijn gericht op een theoretisch-empirische benadering van processen in beleid en organisatie. In elk van de eerste twee blokken volgen de studenten een vak met de nadruk op beleid en een vak met de nadruk op organisatie. In het vak *Netwerken in beleid en organisatie* bijvoorbeeld, wordt ingegaan op de afhankelijkheden tussen en binnen organisaties en de consequenties daarvan voor prestaties van organisaties. Het vak *Strategische beleids- en besluitvormingsanalyse* leert studenten modellen toe passen waarmee ze de uitkomsten van beleidsprocessen kunnen verklaren. Het individuele deel omvat een stage (7,5 EC) en een masterscriptie (22,5 EC).

De commissie heeft waardering voor de opzet van het masterprogramma. Het terug laten komen van de thema's beleid en organisatie in elk blok, draagt bij aan de duidelijke structuur van het programma.

2.1.2. Eindkwalificaties

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleidingen geformuleerde eindkwalificaties terug zijn te vinden in de curricula, en in welke mate aandacht is voor internationalisering. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de zelfstudie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleidingen gekoppeld zijn aan welke eindkwalificaties en Dublin Descriptoren. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Zij stelt vast dat de inhoud en het niveau van de bachelor- en mastervakken adequaat zijn en waarborgen dat de geformuleerde eindkwalificaties aan bod komen in de programma's.

Internationalisering

De commissie is ook nagegaan in hoeverre in beide programma's aandacht is voor internationalisering. Met name in de zelfstudie van de bacheloropleiding wordt het belang van internationalisering benadrukt. In het tweede jaar worden één verplicht vak en twee keuzevakken in het Engels verzorgd. In de profileringsruimte kunnen studenten twee vakken volgen gericht op Engelse taal- en schrijfvaardigheden. De opleiding stimuleert studenten middels subsidies om mee te gaan met de buitenlandse reizen van de studievereniging. Sinds 2001 is er een uitwisselingsprogramma met de afdelingen Sociologie in Keulen en Mannheim. De afgelopen jaren hebben hier gemiddeld acht studenten per jaar aan meegedaan. In studiejaar 2011-2012 hebben zich ruim 20 studenten ingeschreven voor het uitwisselingsprogramma. Aan de drie cursussen die de bacheloropleiding zelf aanbiedt voor exchange studenten hebben de afgelopen jaren gemiddeld 12 buitenlandse studenten per cursus deelgenomen. Tot slot kunnen studenten het bachelorproject afsluiten met een Engelstalige scriptie. Gemiddeld 30% van de afstudeerders maakt daar gebruik van. Uit de gesprekken met de bachelorstudenten blijkt dat studenten op de hoogte zijn van de uitwisselingsmogelijkheden en daar ook regelmatig gebruik van maken.

2.1.3. Wetenschappelijke vorming

De commissie is nagegaan in welke mate er binnen de opleiding sprake is van aandacht voor wetenschappelijke vorming. De wetenschappelijke vorming in de bacheloropleiding komt tot uiting in de eerstejaarsvakken *Methoden en technieken 1 en 2* en het vak *Practicum data-analyse* in het tweede jaar. In het eerste jaar staan basale methoden, designs en vragenlijstconstructie centraal. Studenten leren gegevens te groeperen, samenhangen te bepalen en verkrijgen inzicht in het nut van random steekproeven en causale analyse. In het tweede jaar komen meer geavanceerde manieren voor het construeren van variabelen en meer complexe technieken voor statistische analyse van data, zoals regressieanalyse, aan de orde. In het derde jaar kunnen studenten het majorkeuzevak *Practicum models of measurement in sociological research* volgen. Ook in de vakken waarin het gehele PTOB-model wordt doorlopen, wordt aandacht besteed aan onderwerpen als het opzetten van een onderzoek en het definiëren van hypothesen. In het bacheloronderzoek beantwoorden studenten een sociologische vraag en voeren zij zelfstandig een wetenschappelijk onderzoek uit.

Volgens de zelfstudie leren studenten in de masteropleiding zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek doen en verschillende technieken toe passen, zoals multivariate analyses en netwerkanalyses. In de vakken *Strategische beleids- en besluitvormingsanalyse*, *Netwerken in beleid en organisatie* en *Veranderingen in arbeid en organisaties* voeren studenten kleine onderzoeken uit waarin zij een probleemstelling ontwikkelen, hypothesen afleiden uit theorie, gegevens verzamelen en via analyses terugkoppelen naar hypothesen, theorie en onderzoeksvragen. In het vak *Beleidsonderzoek en beleidsadviesing* zoeken studenten zelfstandig wetenschappelijke literatuur en geven zij een overzicht van de wetenschappelijke stand van zaken op een bepaald maatschappelijk veld of vraagstuk. Ook in de stage en scriptie staat wetenschappelijk onderzoek centraal, waarbij studenten afhankelijk van de onderzoeksvraag gebruik maken van gevarieerde multivariate methoden en technieken, of meer kwalitatieve onderzoeksmethoden.

De zelfstudie stelt dat de docenten hun eigen onderzoek inbrengen in het onderwijs. De studenten hebben dat in het gesprek met de commissie bevestigd. Studenten vinden daarnaast dat ze voldoende getraind worden op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Ook in andere vakken dan de M&T-vakken komen onderzoeksvaardigheden terug. De bachelorstudenten merkten in het gesprek met de commissie op dat in het eerste jaar ook aandacht is voor kwalitatief onderzoek. In de eerstejaarsvakken *Oriëntatiefase leeronderzoek* en *Leeronderzoek* maken studenten zelf een vragenlijst, nemen deze telefonisch af en interpreteren de data. In

de masteropleiding is volgens de studenten ook voldoende ruimte om een keuze te maken voor kwalitatief of kwantitatief onderzoek. Bij verschillende mastervakken voeren studenten een onderzoek uit waarbij ze zelf de onderzoeksmethode kunnen kiezen. In de masteropleiding verzamelen studenten ook zelf data, bijvoorbeeld middels interviews, en schrijven daarover een onderzoekspaper. De studenten vinden dat ze daarin adequaat begeleid worden door hun docenten.

Ook de alumni zijn tevreden over de aandacht voor wetenschappelijke vaardigheden. De opleidingen hebben hen voldoende basis gegeven voor het doen van wetenschappelijk onderzoek en het wetenschappelijk schrijven. De bacheloropleiding is volgens de alumni met name gericht op kwantitatief onderzoek maar besteedt in het eerste jaar ook voldoende aandacht aan kwalitatief onderzoek.

De commissie heeft waardering voor de nadrukkelijke aandacht voor methodologie in beide programma's. Door het PTOB-model te gebruiken als rode draad, komen de verschillende aspecten van het doen van wetenschappelijk onderzoek gestructureerd aan de orde. In de bacheloropleiding ligt de nadruk op kwantitatief onderzoek, in de masteropleiding komen zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek aan bod.

2.1.4. Aandacht voor de beroepspraktijk

De zelfstudie stelt dat, ondanks het feit dat de afgestudeerde bachelorstudenten gekwalificeerd zijn voor de arbeidsmarkt, zij doorstromen naar een masteropleiding. Om de aansluiting met de beroepspraktijk te bevorderen heeft de opleiding een werkveldcommissie ingericht, bestaande uit alumni van de opleiding. Tijdens de opleiding komen studenten via excursies, gastdocenten, optionele stage en de activiteiten van de studievereniging in contact met de beroepspraktijk. Ook zijn er drie bijzonder hoogleraren die werkzaam zijn in het maatschappelijk veld betrokken bij de opleiding en participeren docenten regelmatig in opdrachtonderzoek en beleidssociologisch onderzoek. De opleiding heeft het boekje 'Sociologie werkt' gemaakt, waarin alumni vertellen over hun loopbaan en een relatie leggen met de opleiding.

Studenten kunnen in de profileringsruimte kiezen voor een bachelorstage (7,5 EC), waarbij zij zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van een stageplek. De opleiding ziet erop toe dat de stage inhoudelijk aansluit bij de opleiding. De zelfstudie vermeldt dat de belangstelling voor de stage toeneemt: in studiejaar 2010-2011 hebben 10 studenten een bachelorstage gedaan.

De masteropleiding omvat een individuele stage (7,5 EC) in het tweede semester. Studenten worden vanaf het begin van de opleiding begeleid in het vinden van een stageplaats. Tijdens werkcolleges in het eerste semester worden studenten gestimuleerd een stageplek te vinden en sollicitatiebrieven te schrijven. Met de stage-instelling wordt een contract afgesloten met daarin de opdracht en de doelstellingen van de stage. Studenten hebben tijdens de stage een begeleider vanuit de stage en een begeleider vanuit de opleiding. De stage en de masterscriptie sluiten inhoudelijk op elkaar aan. Daarnaast worden in het vak *Beleidsonderzoek en beleidsadviesing* masterclasses verzorgd door beleids- en organisatieonderzoekers uit de praktijk.

Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat de opleidingen een zeer actieve studievereniging hebben. De studievereniging organiseert, in samenwerking met de opleiding, excursies en andere activiteiten waarbij studenten zich kunnen oriënteren op de arbeidsmarkt.

De commissie vindt dat beide opleidingen meer dan voldoende aandacht besteden aan de oriëntatie op de arbeidsmarkt. De ingerichte werkveldcommissie, de toenemende belangstelling voor de stage in bacheloropleiding en de activiteiten van de studievereniging op dit gebied, leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Daarnaast waardeert de commissie de stage in het masterprogramma. Hierdoor krijgen studenten een realistisch beeld van de beroepspraktijk.

2.1.5. Didactisch concept en voorzieningen

De commissie is nagegaan vanuit welke didactische visie het onderwijs in de opleiding verzorgd wordt en of de beschikbare voorzieningen hiervoor toereikend zijn.

De Universiteit Utrecht hanteert voor al haar opleidingen het Utrechtse onderwijsmodel, dat bestaat uit vier onderdelen: een helder onderscheid tussen de bachelor- en masterfase, flexibiliteit en keuzevrijheid, kleinschaligheid en activerend onderwijs en onderwijsvernieuwing. In aansluiting hierop hanteert de bacheloropleiding vier didactische kenmerken: de empirisch-theoretische cyclus (het PTOB-model), opbouw van vakken in drie niveaus, integratie van onderzoek in het onderwijs en het actief stimuleren van studiegedrag.

In de bacheloropleiding worden hoorcolleges, werkgroepen, excursies en practica als werkvorm gebruikt. De zelfstudie geeft aan dat studenten door middel van opdrachten, discussie, mondelinge presentaties en schriftelijke rapportages geactiveerd worden om zelfstandig te werken en intensief met de leerstof bezig te zijn.

Ook in de masteropleiding wordt een aantal vergelijkbare didactische uitgangspunten gehanteerd: de empirisch-theoretische cyclus (het PTOB-model), integratie van onderzoek in het onderwijs en het actief stimuleren van studiegedrag. Daarnaast geldt de oriëntatie op de praktijk als belangrijk didactisch kenmerk van de masteropleiding. De opleiding biedt studenten in verschillende vakken en in de stage een kennismaking met de beroepspraktijk. In de masteropleiding wordt gebruik gemaakt van hoorcolleges, werkcolleges, practica en masterclasses. In alle vakken vindt ook toepassing van het geleerde plaats, in de vorm van opdrachten, papers, het opstellen van een beleidsadvies of het uitvoeren van onderzoek.

De commissie vindt dat de opleiding didactisch sterke uitgangspunten hanteert en deze zichtbaar vertaald heeft in het programma. De commissie deelt de mening van de studenten dat het aantal contacturen van de keuzevakken verhoogd kan worden.

Contacturen

De bachelorvakken omvatten gemiddeld vier tot zes contacturen per week. Het totale aantal contacturen is in het eerste jaar van de bacheloropleiding 354 uur. De universiteit streeft naar een gemiddelde van minimaal 12 contacturen per week. De masteropleiding kent in het eerste semester gemiddeld acht contacturen per week. Tijdens de stage werken de studenten 40 uur per week op de stage-instelling. Uit de evaluaties blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studielast. Hoewel de studenten met wie de commissie gesproken heeft over het geheel genomen tevreden zijn over het aantal contacturen, hebben zij aangegeven dat het aantal contacturen bij de keuzevakken wat aan de lage kant is. Ook vinden zij het jammer dat bij de keuzevakken alleen hoorcolleges gegeven worden. De commissie adviseert de opleiding hiernaar te kijken en indien mogelijk het onderwijs in deze vakken te intensiveren.

Voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen en studieondersteuning.

In de bacheloropleiding wordt de studiebegeleiding verzorgd door tutores. Het tutoraat is in het eerste jaar het meest intensief. In dat jaar worden studenten in centrale bijeenkomsten voorgelicht over de inhoud van het tutoraat en de planning en keuzemogelijkheden van het tweede en derde studiejaar. In werkgroepbijeenkomsten komen verschillende academische vaardigheden aan de orde zoals academisch lezen en schrijven, omgangsvormen en plannen. Bij deze bijeenkomsten zijn ook ouderejaarsstudenten aanwezig. Zij kunnen studenten over hun eigen ervaringen vertellen. Naast de werkgroepbijeenkomsten zijn er ook individuele gesprekken met studenten. Elke student wordt uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek en in januari worden studenten met een voorlopig negatief studieadvies nogmaals opgeroepen voor een gesprek. De tutores verzorgen ook de werkgroepen in het eerste blok van het eerste jaar. De opleiding wil daarmee de toegankelijkheid van de tutores vergroten. In het tweede en derde jaar worden studenten, als de studievoortgang te wensen over laat, uitgenodigd voor een gesprek met de tutor. Daarnaast hebben de studenten de mogelijkheid om een individuele afspraak te maken met hun tutor.

Ook in de masteropleiding krijgen studenten een tutor toegewezen. Tijdens de stage worden studenten begeleid door een begeleider van de stage-instelling en van de opleiding. Tijdens de masterscriptie wordt de student begeleid door de (interne) scriptiebegeleider.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft zijn zeer positief over begeleiding en voorlichting die zij krijgen van de tutores. Doordat de tutores ook betrokken zijn bij het onderwijs in het eerste jaar hebben de studenten veel contact met de tutores. Daarnaast vinden de studenten het prettig dat ook ouderejaarsstudenten betrokken zijn bij het tutoraat en de voorlichting over bijvoorbeeld de keuzemogelijkheden in het programma. De studenten hebben aangegeven dat de voorlichting over het tweede en derde bachelorjaar de afgelopen jaren uitgebreid is en dat daar ook gastdocenten bij ingezet worden.

De commissie heeft een goede indruk van de begeleiding die studenten krijgen en de controle die bestaat op de studievoortgang van studenten. Net als de studenten waardeert de commissie de inzet van ouderejaars studenten bij het tutoraat. Ook wordt rekening gehouden met studenten die naast hun studie nog meer uitdaging zoeken. Voor excellente bachelorstudenten is een honoursprogramma samengesteld. Daarin kunnen studenten kiezen voor een interdisciplinair of disciplinair programma.

2.1.6. Instroom, studeerbaarheid en rendementen

De kwantitatieve gegevens met betrekking tot instroom, studeerbaarheid en rendementen staan opgenomen in Bijlage 6.

Instroom

De commissie heeft gezien dat de opleidingen beschikken over een goede instroom van studenten die over de kennis en vaardigheden beschikken om de programma's succesvol af te ronden.

De bacheloropleiding is in de afgelopen jaren flink gegroeid en kende in studiejaar 2010-2011 een instroom van 139 studenten. De opleiding voert met instromende studenten matchingsgesprekken om ze zo een goed beeld te geven van de opleiding (Project

Studiekeuzegesprekken). Deze gesprekken worden gevoerd door ouderejaarsstudenten die daarvoor getraind zijn. De commissie vindt dit zeer positief. Hierdoor krijgen instromende studenten een realistisch beeld van wat van hen verwacht wordt tijdens de opleiding.

De masteropleiding kent een instroom van gemiddeld vijftig studenten per jaar. Studenten stromen in vanuit de bacheloropleiding of vanuit het pre-masterprogramma. Circa een derde van de studenten is afkomstig uit het pre-masterprogramma. De opleiding verwacht (gezien de mogelijke nieuwe regelgeving) dat het aantal instromers van het pre-masteropleiding zal afnemen en wil daarom de instroom uit de eigen bacheloropleiding en van buiten de eigen universiteit verhogen. Daarom zullen de voorlichtingsactiviteiten worden geïntensiveerd en zal het beleidsgerichte karakter van de opleiding sterker worden benadrukt in de profilering van de opleiding.

Studeerbaarheid

De commissie stelt, op basis van de informatie die zij heeft gekregen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met studenten, docenten en alumni, vast dat de studeerbaarheid van beide opleidingen voldoende is. De opleidingen nemen adequate maatregelen om de studeerbaarheid te waarborgen.

In de bacheloropleiding wordt de studeerbaarheid op verschillende manieren bewaakt. Ten eerste is het eerste jaar van de bacheloropleiding bijna volledig verplicht, terwijl in het tweede en vooral in het derde jaar meer keuzeruimte bestaat. Ten tweede wordt de studeerbaarheid volgens de zelfstudie vergroot door de opbouw van niveaus in het programma, van inleidend in het eerste jaar, naar verdiepend en gevorderd in het tweede en derde jaar. De verplichte voorkennis is vastgelegd in de onderwijs- en examenregeling (OER). Tot slot kent de bacheloropleiding een bindend studieadvies (BSA). De norm voor het BSA is afgelopen studiejaar verhoogd van 37,5 naar 45 EC.

Voor zowel de bachelor- als de masteropleiding geldt dat van studenten verwacht wordt dat zij aan de inspanningsverplichting van de vakken voldoen. Dat betekent een aanwezigheidsverplichting bij ten minste 80% van de bijeenkomsten en het tijdig inleveren van opdrachten en papers. Het niet voldoen aan deadlines leidt ertoe dat een student met een onvoldoende niet mag herkansen. Het vak moet dan een volgend jaar opnieuw worden gevolgd. Met deze maatregel wil de opleiding bereiken dat studenten minder vrijblijvend vakken volgen. Voor studenten die daarvoor in aanmerking komen worden aanvullende toetsen in de avond geroosterd.

In de masteropleiding wordt een strikte deadline gehanteerd voor de masterscriptie. Deze dient begin juli te worden ingeleverd.

De studenten hebben in het gesprek met de commissie aangegeven dat beide programma's geen echte struikelvakken kennen. Wel vinden de bachelorstudenten de statistische vakken in het eerste jaar intensief. Ze hebben daarbij opgemerkt dat de opleiding en de studievereniging mogelijkheden voor bijlessen of extra opdrachten bieden.

Rendementen

Uit de zelfstudie blijkt dat het bachelorrendement na drie jaar de laatste jaren is gestegen. Van cohort 2007-2008 heeft na drie jaar 63% van de herinschrijvers de opleiding afgerond. Het rendement na vier jaar varieert van 70% tot 86%. Hoewel de opleiding tevreden is over de doorstroom zijn er verschillende maatregelen genomen om het rendement te verbeteren. Ten eerste heeft de opleiding in 2006 het bindend studieadvies ingevoerd. Daarnaast is in het

bachelorproject meer structuur aangebracht en worden er harde deadlines voor het inleveren van de scriptie gesteld. Tot slot verwacht de opleiding dat de maatregel ‘automatisch afstuderen’, die in het collegejaar 2011-2012 is ingevoerd, bijdraagt aan een verhoging van het rendement. Dit betekent dat zodra een student aan alle onderdelen van het examenprogramma heeft voldaan, de afstudeerprocedure in werking wordt gezet.

Het rendement van de masteropleiding is de laatste jaren eveneens toegenomen. De masteropleiding kent voor de cohorten 2009-2010 en 2010-2011 een rendement van respectievelijk 88% en 71% na één jaar. In de zelfstudie wordt aangegeven dat dit laatste cijfer in feite hoger is doordat een aantal studenten dat aan alle exameneisen voldoet het examen nog niet heeft aangevraagd. De opleiding verwacht dat de hierboven genoemde regeling ‘automatisch afstuderen’ dit zal veranderen.

De commissie vindt de rendementen van de beide opleidingen goed. Deze liggen boven het landelijke gemiddelde. Daarnaast waardeert de commissie de inspanningen van de opleidingen om de rendementen te verhogen. De commissie deelt de mening dat de instroom van studenten uit de eigen bacheloropleiding in de masteropleiding verhoogd kan worden.

2.1.7. Onderwijspersoneel

Kwaliteit onderwijspersoneel

De zelfstudie vermeldt dat docenten ingezet worden in vakken die aansluiten bij hun inhoudelijke expertise. Daarmee willen de opleidingen de verbinding met het onderzoek waarborgen. Alle docenten van de vaste staf zijn gepromoveerd en hebben een gemengde functie waarin ze onderwijs en onderzoek combineren. In studiejaar 2011-2012 wordt de verhouding onderwijs-onderzoek geharmoniseerd naar 60-40. Hoogleraren, uhd's en ud's worden vooral ingezet als coördinator van vakken en bij het verzorgen van hoorcolleges. Bij het begeleiden van werkgroepen en scripties worden vooral juniordocenten en aio's ingezet (onder begeleiding van de coördinator). Voor de werkgroepen zijn draaiboeken opgesteld en de coördinator van de werkgroepen organiseert overleg tussen de begeleiders om de inhoud, didactiek en toetsing en beoordeling van de werkgroepen te bespreken.

Alle hoogleraren, uhd's en ud's beschikken over de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). Daarnaast beschikken alle hoogleraren, vier uhd's en één ud over de Seniorkwalificatie Onderwijs (SKO).

De studenten hebben in het gesprek met de commissie laten weten dat zij tevreden zijn over de docenten. Ook zijn studenten positief over de toegankelijkheid van de docenten en de sfeer in de opleiding. Studenten hebben opgemerkt dat de didactische kwaliteit van de begeleiders van de werkcolleges verbeterd kan worden.

Op basis van de zelfstudie en de gesprekken tijdens het bezoek stelt de commissie vast dat er sprake is van bevoegd en zeer betrokken personeel met de juiste expertise en het juiste niveau. Dit wordt bevestigd door de resultaten van de docentbeoordelingen die de commissie heeft ingezien.

Kwantiteit onderwijspersoneel

Bij de bacheloropleiding zijn volgens de zelfstudie 35 docenten (inclusief aio's) betrokken met een totale omvang van 6,57 fte. De masteropleiding beschikt over 1,76 fte, verdeeld over 10 docenten. De staf-studentratio voor de bacheloropleiding is 1:43. De ratio voor de masteropleiding is 1:34,7. De zelfstudie vermeldt een toenemende werkdruk van docenten, als

gevolg van de toenemende instroom (in de bacheloropleiding) en de afnemende overheidsbekostiging. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de opleiding. Daarom is recentelijk gestart met het door studenten geïnitieerde project voor 'Docent extensief en student intensief'-onderwijs. Tevens worden er juniordocenten in tijdelijke dienst ingezet voor de begeleiding van werkgroepen en het ondersteunen bij coördinerende taken en worden studentassistenten ingezet bij practica.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met de docenten gesproken over de werkdruk en het project voor 'Docent extensief en student intensief'-onderwijs. Docenten gaven aan dat de werkdruk een belangrijk aandachtspunt is in de opleiding. In het kader van dit project wordt door studenten en docenten gezamenlijk nagedacht over manieren om bijvoorbeeld de nakijktijd van opdrachten terug te brengen. Dit kan door studenten na een hoorcollege opdrachten te laten maken waarover ze later op de dag een presentatie houden voor de docent en medestudenten. De docent geeft daarop direct feedback. Daarmee is er direct contact tussen de docent en de studenten en wordt de nakijktijd verminderd. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is om werkgroepen te laten verzorgen door docenten, waarbij de begeleider van de werkgroep (aio's) een hoorcollege van de docent overneemt.

De commissie vindt de staf-studentratio's van beide opleidingen acceptabel. De opleiding heeft voldoende oog voor de werkdruk van docenten. Daarnaast waardeert de commissie de betrokkenheid van docenten en studenten bij initiatieven om de werkdruk te verminderen en tegelijkertijd de contacttijd te verhogen.

2.1.8. Kwaliteitszorg

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Alle vakken worden na afloop geëvalueerd. De cursuscoördinator geeft, middels het invullen van een docentevaluatieformulier, commentaar op de door de studenten ingevulde evaluatieformulieren. Vervolgens worden de evaluaties en het commentaar van de cursuscoördinator, naar de bachelordirecteur en de opleidingsadviescommissie gestuurd. Indien nodig bespreekt de bachelordirecteur door de opleidingsadviescommissie geconstateerde aandachtspunten met de betreffende coördinator. Aan het einde van elk blok organiseren de studentleden van de opleidingsadviescommissie panelgesprekken om het onderwijs van het hele blok nog eens te evalueren. De masteropleiding kent een klankbordgroep waarin studenten van de opleiding zitting hebben. De klankbordgroep overlegt regelmatig met de coördinator van de masteropleiding.

De commissie is zeer positief over de opzet en de werking van het kwaliteitszorgsysteem. In beide opleidingen wordt bewust gewerkt aan het verbeteren van het onderwijs. Gesteund door de faculteit zijn zowel docenten als studenten daarbij nauw betrokken. Zowel docenten als studenten voelen zich dan ook betrokken en gehoord als het gaat om de kwaliteit van het onderwijs. De commissie heeft tijdens het bezoek ook de mogelijkheid gehad om met leden van de opleidingscommissie te spreken. Zij heeft gezien dat ook deze groep studenten en docenten direct betrokken is bij de kwaliteit van het onderwijs en actief invloed uitoefent om de kwaliteit te optimaliseren.

Verbeteringen naar aanleiding vorige onderwijsvisitatie

In de zelfstudie wordt beschreven welke wijzigingen hebben plaatsgevonden op basis van de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie. De commissie constateert dat een groot aantal van de aanbevelingen naar tevredenheid is opgepakt. Zo heeft zij vastgesteld dat in de bacheloropleiding bijvoorbeeld het portfolio niet meer gebruikt wordt en dat de tutores meer

zichtbaar en betrokken zijn. Ook heeft de opleiding een werkveldcommissie ingericht en is de instroom verhoogd. In de masteropleiding is een beoordelingsformulier ingevoerd bij de beoordeling van de scriptie en zijn streefcijfers geformuleerd voor het afstudeerrendement.

De commissie concludeert dat de opleidingen voldoende aandacht hebben besteed aan de verbetermaatregelen naar aanleiding van de vorige visitatie. Ze stelt vast dat de opleidingen voldoende zicht hebben op en controle hebben over de kwaliteit van het onderwijs.

2.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat de programma's, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen de instromende studenten goed in staat stellen om de eindkwalificaties van beide programma's te realiseren.

In de bacheloropleiding wordt het PTOB-model gebruikt om het programma (inhoudelijk) te structureren. Het programma heeft daardoor een doordachte en logische opbouw. De opleiding kent voldoende keuzeruimte, waarin zowel verdieping als verbreding mogelijk zijn.

De commissie heeft waardering voor de nadrukkelijke aandacht voor methodologie. Hoewel de nadruk op kwantitatieve onderzoeksvaardigheden ligt, krijgen ook kwalitatieve onderzoeksvaardigheden de nodige aandacht. Ondanks het ontbreken van een verplichte stage vindt de commissie dat de opleiding meer dan voldoende aandacht heeft voor de beroepspraktijk. De studievereniging speelt een belangrijke rol in het organiseren van activiteiten gericht op kennismaking met de beroepspraktijk. Daarnaast is er toenemende belangstelling van studenten voor een stage als keuzeonderdeel. Er zijn via uitwisselingsprogramma's voldoende mogelijkheden om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen.

De commissie is ook positief over de opzet van het masterprogramma. In elk blok komen de thema's beleid en organisatie nadrukkelijk naar voren, waardoor het programma een heldere en overzichtelijke structuur heeft. In het programma is aandacht voor kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksvaardigheden. De commissie waardeert de verplichte stage.

Het PTOB-model speelt een belangrijke rol in het didactische concept van beide opleidingen. De commissie vindt dat de opleidingen de didactische uitgangspunten zichtbaar vertaald hebben in passende werkvormen. Daarnaast bevatten de opleidingen over het algemeen voldoende contacturen. De commissie deelt de mening van de studenten dat het aantal contacturen van de keuzevakken (in de bacheloropleiding) verhoogd kan worden. De commissie is enthousiast over de invulling van het tutoraat en de rol van de ouderejaarsstudenten daarbij. Studenten krijgen goede en realistische voorlichting over (de mogelijkheden binnen) het programma.

De programma's kennen een goede instroom en zijn studeerbaar. De commissie ondersteunt het voornemen van de masteropleiding om de instroom uit de eigen bacheloropleiding en van buiten de eigen universiteit te verhogen. De rendementen zijn hoger dan gemiddeld. De commissie is zeer positief over de matchingsgesprekken die ieder jaar door ouderejaarsstudenten met de instromende bachelorstudenten gevoerd worden.

De commissie concludeert dat er sprake is van een bevlogen docententeam bestaande uit voldoende en competente docenten. Er is vanuit de opleiding aandacht voor de toenemende werkdruk van docenten. De commissie is zeer positief over de betrokkenheid van docenten en studenten bij het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

2.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **goed**.

Masteropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **goed**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

3.1. Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1.1.) en vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleidingen realiseren (3.1.2.).

3.1.1. Het systeem van toetsing en beoordeling

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de procedures rondom toetsing, de toetsvormen en het functioneren van de examencommissie. De commissie constateert dat er sprake is van een adequaat systeem van toetsing; de opleidingen maken gevarieerde toetsvormen en studenten zijn daar tevreden over. Bij de beoordeling van zowel de bachelorscriptie als de masterscriptie worden twee beoordelaars ingezet en wordt een beoordelingsformulier gebruikt. De commissie vindt dat de facultaire examencommissie en toetscommissie op een structurele en nauwgezette wijze werken aan het implementeren van toetsbeleid in de opleidingen. Zij is echter ook van mening dat beide commissies op afstand van de Sociologie-opleidingen staan.

Toetsbeleid

De zelfstudies stellen dat alle cursussen door het managementteam en de opleidingsadviescommissie (klankbordgroep) beoordeeld worden op afstemming tussen leerdoelen en toetsvormen. Zodra een cursus wordt vernieuwd en de toetsvorm wordt aangepast, wordt beoordeeld of deze nieuwe wijze van toetsen overeenstemt met de cursusdoelstellingen. Ook student- en docentevaluaties en panelgesprekken kunnen aanleiding zijn om de toetsing aan te passen. De informatie over kengetallen van de toetsing en de beoordeling van de toetsing door studenten is opgenomen in de evaluatiecyclus. Daarnaast geven cursuscoördinatoren een toelichting op de ervaringen van studenten met de toetsvormen. De commissie heeft het toetsbeleid bestudeerd en stelt vast dat het op adequate wijze ingaat op alle aspecten van toetsing.

Examen- en toetscommissie

De faculteit kent drie facultaire examencommissies: één voor de bacheloropleidingen, één voor de academische masterprogramma's en één voor de research masterprogramma's. Daarnaast is er een facultaire toetscommissie ingericht, bestaande uit de voorzitters van de drie examencommissies, een toetsdeskundige en een expert van de afdeling M&T. De toetscommissie brengt jaarlijks verslag uit aan de examencommissies over de uitvoering van haar taken. De toetscommissie houdt zich onder andere bezig met voorschriften voor het construeren van toetsen (toetsmatrices en bepalen van de cesuur), controle van de toetskwaliteit op basis van psychometrische gegevens en het formuleren van richtlijnen voor het beoordelen van open vragen, papers en andere werkstukken en scripties. Dit gebeurt zodat een objectieve beoordeling, ook bij meer dan één beoordelaar, gegarandeerd is. Daarnaast ziet de toetscommissie toe op de uitvoering van de richtlijnen en de kwaliteit van de toetsing. De toetscommissie verzamelt relevante kengetallen en vraagt steekproefsgewijs voorbeelden van toetsen, papers, werkstukken, scripties en stageverslagen op. Deze worden

opnieuw beoordeeld door een groep deskundige docenten. Tot slot biedt de toetscommissie bijscholing voor docenten en leden van examencommissie.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met vertegenwoordigers van de examen- en toetscommissie gesproken. Daaruit is gebleken dat de toetscommissie vooral op facultair niveau actief is om beleid en richtlijnen te ontwikkelen en implementeren. De commissie heeft ook met de vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken over het bewaken van het academische en sociologische gehalte van de scripties. De vertegenwoordigers van de facultaire examencommissie zien dat als taak van de opleiding en niet van de examencommissie. De commissie is echter van mening dat het bewaken van het sociologische karakter van de scripties een belangrijk onderdeel is van de kwaliteitsbewaking van de toetsing van de Sociologie-opleidingen. Zij raadt de opleiding dan ook aan deze taak bij de (een subcommissie van sociologen van de) examencommissie te beleggen.

Ondanks dat de examen- en toetscommissie op afstand staan van de opleidingen, vindt de commissie dat beide commissies op een adequate manier met de juiste thema's bezig zijn.

Proces rondom toetsing

In de zelfstudie worden de belangrijkste elementen van de procedure rondom toetsing beschreven. Studenten worden via de studiegids en de cursushandleiding geïnformeerd over de toetsvormen, data en criteria. Aan het einde van elk blok vindt een toetsweek plaats. De uitslag wordt binnen tien werkdagen bekend gemaakt. Studenten kunnen opdrachten en tentamens inzien en bespreken op een spreekuur van de cursuscoördinator. Studenten met een onvoldoende kunnen aan een aanvullende toets deelnemen als aan alle inspanningsverplichtingen tijdens de cursus is voldaan. De aanvullende toets wordt binnen zes weken na afloop van de cursus afgenomen. Alle opdrachten en papers dienen tijdens de duur van de cursus (tien weken) te worden voltooid. Studenten krijgen hierop tijdig feedback zodat, indien nodig, nog tijdens de cursus eventuele hiaten of een onvoldoende prestatie gecorrigeerd kunnen worden. Studenten die het onderdeel niet halen, kunnen de cursus in een volgend studiejaar opnieuw volgen.

Docenten maken bij de beoordeling gebruik van vooraf gemaakte voorbeeldantwoorden en becijfering. Bij grotere cursussen kijken docenten gezamenlijk de tentamens of papers na om zo de consistentie in beoordeling te waarborgen. De coördinator van de desbetreffende cursus verzorgt de laatste check op consistentie.

Toetsvormen

In de zelfstudie wordt aangegeven dat de toetsing wordt afgestemd op de leerdoelen en het niveau van de verschillende vakken. In de bacheloropleiding wordt gebruik gemaakt van verschillende toetsvormen: schrijfopdrachten, leesopdrachten, afsluitende tentamens, deeltentamens, mondelinge presentaties, posterpresentaties, computer- en bibliotheekpractica. De meeste toetsen worden individueel afgenomen; papers of opdrachten worden soms gemaakt in groepjes van 2 of 3. Bij de meeste vakken worden meerdere toetsvormen ingezet. Ook in de masteropleiding worden bij alle vakken meerdere toetsvormen ingezet. Deze variëren van opdrachten, papers, onderzoekspapers, posterpresentatie en groepspresentatie tot tentamens, deeltentamen en een take home tentamen.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, vinden dat er voldoende variatie in toetsing is. De studenten zijn over het algemeen tevreden over de feedback die ze krijgen van hun docenten. Het is volgens de studenten duidelijk wat er van hen verwacht wordt en afspraken inzake nakijktermijnen worden altijd nagekomen.

Tijdens en ter voorbereiding op het bezoek heeft de commissie gekeken naar verschillende toetsen en specifiek naar de wijze waarop wordt omgegaan met het beoordelen van groepsproducten. Zij constateert dat de toetsen er over het algemeen adequaat uitzien wat betreft niveau en inhoud. Daarnaast is zij van mening dat het geheel aan toetsen voldoende gevarieerd, doordacht en afgestemd is.

Scriptieprocedure bacheloropleiding

Studenten ronden de bacheloropleiding af met het bachelorproject. De doelstelling is het zelfstandig opzetten en uitvoeren van, en rapporteren over een empirisch onderzoek. Het bachelorproject bestaat uit twee onderdelen: een literatuurstudie en een empirisch onderzoek. Het onderzoek komt voort uit het onderwerp van de literatuurstudie. Studenten voeren het bachelorproject in tweetallen uit en kiezen een onderwerp uit een lijst met onderzoeksthema's. Het eerste onderdeel wordt afgerond met een werkstuk, bestaande uit een literatuuroverzicht en een onderzoeksvoorstel voor het tweede onderdeel. Het tweede onderdeel, het empirische onderzoek, wordt afgesloten met de scriptie en een posterpresentatie. De inhoudelijke eisen, beoordelingscriteria en inspanningsverplichtingen van zowel de literatuurstudie als het empirisch onderzoek staan vermeld in de studiehandleiding. De begeleider beoordeelt het werkstuk van de literatuurstudie. De scriptie wordt zowel door de begeleider als door een tweede beoordelaar beoordeeld. Daarbij wordt een beoordelingsformulier gebruikt.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met studenten gesproken over het uitvoeren van het bachelorproject in tweetallen. Studenten zijn hier over het algemeen positief over. Ze vinden het prettig om samen te overleggen en aan een stuk te schrijven. Studenten hebben daarbij opgemerkt dat de beoordeling deels individueel is. Beide studenten schrijven naar aanleiding van het onderzoek conclusies die apart worden beoordeeld en 20% van het eindcijfer bepalen. Daarnaast houden de studenten een logboek bij waarin ze per week aangegeven wie wat heeft gedaan. De docenten hebben dit tijdens de visitatie bevestigd.

Scriptieprocedure masteropleiding

De masteropleiding wordt afgerond met de masterscriptie. Studenten maken in het eerste semester een keuze voor een stageplaats en een afstudeeronderwerp. Het afstudeeronderwerp sluit aan op de stage-opdracht. De student voert in de stage en de afstudeeropdracht een onderzoek uit naar een maatschappelijk, beleids- of organisatievraagstuk. Het onderzoek kan verschillende vormen hebben, zoals een sociaal-wetenschappelijk onderzoek dat nieuwe, beleidsrelevante kennis oplevert en waarmee aantoonbaar een maatschappelijk vraagstuk wordt verhelderd, een beleidsevaluatie, of een onderzoek naar het functioneren van organisaties. De aard van de opdracht is afhankelijk van de vraag van de stage-instelling en de interesse van de student. Studenten worden in deze fase individueel begeleid door de externe begeleider van de stage-instelling en de interne begeleider van de opleiding. De externe begeleider is verantwoordelijk voor de begeleiding tijdens de stage. De interne begeleider begeleidt de student tijdens de stage en het schrijven van de scriptie. Daarnaast worden er vier masterseminars georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken studenten de stand van zaken van hun stage en scriptie en eventuele knelpunten met docenten en medestudenten. Het tweede semester wordt afgerond met een minicongres waarbij studenten hun masterscriptie presenteren en bediscussiëren.

De masterscriptie wordt beoordeeld door de interne begeleider en een tweede, onafhankelijke interne begeleider. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier. De beoordelingscriteria staan vermeld in de studiehandleiding.

Op basis van de bestudeerde materialen en de gevoerde gesprekken stelt de commissie vast dat beide opleidingen een adequaat scriptieproces kennen. Daarnaast maken beide opleidingen gebruik van een helder en compleet beoordelingsformulier. Ten aanzien van de bachelorscriptie merkt de commissie op dat zij geen voorstander is van het schrijven van de bachelorscriptie in tweetallen. De commissie ziet een bachelorscriptie als een individuele proeve van bekwaamheid. De commissie vindt het echter positief dat de opleiding maatregelen heeft genomen om de individuele bijdrage van studenten aan de bachelorscriptie zichtbaar te maken.

3.1.2. Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de bachelor- en masteropleiding Sociologie de beoogde eindkwalificaties realiseren. Zij heeft daartoe voorafgaand aan de visitatie van elke opleiding vijftien scripties bestudeerd (zie Bijlage 7). Bij het selecteren van de scripties is rekening gehouden met een spreiding van cijfers (lage, gemiddelde en hoge cijfers) en begeleiders. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie tussentijdse en afsluitende toetsen bestudeerd en is zij nagegaan waar afgestudeerden terecht komen. Voor beide opleidingen concludeert de commissie dat de scripties qua inhoud en niveau voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een scriptie op academisch niveau.

Bacheloropleiding

De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie haar bevindingen ten aanzien van de bachelorscripties besproken. De commissie was het over het algemeen eens met het cijfer dat door de begeleiders is toegekend aan de scripties. Scripties met een hoge beoordeling kenden een duidelijke en soms originele probleemstelling. Daarnaast was er sprake van een passende onderzoeksmethode en logische conclusies waarbij een koppeling gemaakt werd met de behandelde literatuur. Bij scripties met een lage beoordeling was er sprake van een beperkte of wat onduidelijke onderzoeksvraag. Ook was de verwerking van literatuur niet altijd overzichtelijk en vond er in het concluderende hoofdstuk een beperkte discussie plaats.

Masteropleiding

De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie haar bevindingen ten aanzien van de masterscripties besproken. Zij kan zich vinden in de cijfers die door de begeleiders zijn toegekend aan de scripties. Bij de scripties met een hoge beoordeling was sprake van een heldere probleemstelling, veelzijdige behandeling van literatuur, een uitstekende operationalisering en heldere conclusies. Bij de scripties met een laag cijfer was de gebruikte literatuur niet altijd relevant en waren de conclusies wat oppervlakkig. Ook vond de commissie het sociologische karakter van deze scripties niet altijd duidelijk zichtbaar.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende vertegenwoordigers gesproken over het bewaken van het sociologische karakter van de stage en de scriptie. Het management heeft aangegeven dat de problemen of onderzoeksvragen zoals die in eerste instantie door de stage-instelling geformuleerd worden niet altijd wetenschappelijk zijn. In overleg tussen de stage-instelling, de student en de interne begeleider wordt de vraag van de stage-instelling geherformuleerd tot een wetenschappelijke onderzoeksvraag. Daarnaast kan het voorkomen dat een student twee producten oplevert: een rapport voor de stage-instelling en de scriptie. Docenten hebben naar voren gebracht dat er altijd direct contact is tussen de stage-instelling en de interne begeleider over de onderzoeksvraag. Daarnaast kan een student pas starten met het onderzoek als beide partijen akkoord zijn met het stagewerkplan. De stagebegeleider heeft geen rol in de beoordeling van de scriptie.

De commissie realiseert zich dat er altijd sprake zal zijn van een spanningsveld als een scriptie geschreven wordt op basis van een opdracht voor een externe opdrachtgever. Toch vindt de commissie dat het sociologische karakter van de scripties zichtbaar dient te zijn. Zij raadt de opleiding dan ook aan nog meer aandacht te besteden aan het bewaken van het sociologische karakter van de scripties.

De commissie is nagegaan waar afgestudeerden van de masteropleiding terecht komen. Uit de zelfstudie blijkt dat afgestudeerden veelal terecht komen in functies als junior beleidsmedewerker (bij ministeries, provincies, gemeenten), beleidsonderzoeker (bij onderzoeksbureaus, overheid, bedrijven) of adviseur (binnen de consultancy, overheid, bedrijven). Uit een onderzoek onder alumni blijkt dat afgestudeerden gemiddeld binnen ruim twee maanden hun eerste baan vinden. Daarnaast hebben afgestudeerden aangegeven dat zij in hun huidige functie vooral gebruik maken van geleerde vaardigheden als het analyseren van beleidsstukken, kwantitatief analyseren, het uitzetten van onderzoek op een wetenschappelijk niveau, en strategisch handelen. De alumni met wie de commissie gesproken heeft, zijn zeer positief over de opleiding. Zij vinden dat de opleiding hen academische en analytische vaardigheden heeft geleerd die zij kunnen toepassen in hun werk.

3.2. Overwegingen

De commissie concludeert dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en kan aantonen dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Er is recentelijk een universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld, dat binnen de opleidingen wordt geïmplementeerd. Hoewel de facultaire examen- en toetscommissie op afstand staan van de Sociologie-opleidingen, vindt de commissie dat zij adequaat functioneren en dat er voldoende controle is op de kwaliteit van toetsen. Het geheel aan toetsen is volgens de commissie voldoende gevarieerd en sluit aan op de inhoud van de opleiding en het niveau van de studenten. De toetsen passen bij de werkvormen. Nagenoeg ieder vak wordt met twee verschillende toetsvormen afgesloten. Bij het beoordelen van scripties wordt een tweede beoordelaar ingezet en wordt er gebruik gemaakt van standaard beoordelingsformulieren.

Om te kunnen beoordelen of studenten het gewenste eindniveau behalen, heeft de commissie van beide opleidingen scripties bestudeerd. Op basis van deze scripties, de informatie die zij heeft ingezien tijdens de visitatie en de informatie die zij heeft ontvangen over de uitstroom van de masteropleiding stelt zij vast dat studenten van beide opleidingen de beoogde eindkwalificaties realiseren.

Ten aanzien van de in tweetallen uitgevoerde bachelorscriptie vindt de commissie het positief dat de individuele bijdrage van studenten in kaart gebracht en beoordeeld wordt. Wel geeft de commissie voorkeur aan een individuele scriptie. Met betrekking tot de masterscriptie, die veelal op basis van een opdracht voor een externe opdrachtgever geschreven wordt, raadt de commissie aan het sociologische karakter van de scripties actief te blijven bewaken. Deze taak kan belegd worden bij (een subcommissie van sociologen van de) facultaire examencommissie.

3.3. Conclusie

Bacheloropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Masteropleiding Sociologie: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. J.L. (Jules) Peschar (voorzitter) studeerde sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen en promoveerde er in 1975. Tot 1989 werkte hij als universitair hoofddocent Researchmethoden aan de RU Groningen en vervolgens tot 2006 als hoogleraar Onderwijssociologie. Peschar was onderzoekscoördinator bij een Oost-West-instituut van de UNESCO in Wenen, voorzitter en lid van nationale onderwijsevaluatieprogramma's (Basisvorming, Weer Samen Naar School, Passend onderwijs). Hij was vele jaren intensief betrokken bij het ontwikkelen van onderwijsindicatoren bij OECD, waarbinnen het PISA-programma tot stand kwam. De Corvina Universiteit in Budapest verleende hem in 1994 een eredoctoraat. Hij was decaan van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen in Groningen en voorzitter en lid van onderwijs- en onderzoeksvisitatiecommissies in Nederland, Vlaanderen, Duitsland en Portugal.

A.A.M. (Axel) Boomgaars is student van de bacheloropleiding Sociologie en premaster Staats- en Bestuursrecht aan de Universiteit van Amsterdam. Hij begon in 2008 met zijn studie op de UvA en is actief betrokken geweest bij die sociologie-opleiding. Zo heeft hij onder andere in de opleidingscommissie gezeten, was hij studentvoorlichter, hoofdredacteur van het UvA-blad Sociologisch Mokum en heeft hij in de sollicitatiecommissie voor nieuwe sociologiedocenten gezeten. Momenteel schrijft hij zijn bachelorscriptie op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waar hij onderzoek doet naar provinciaal gedoogbeleid en de discretionaire ruimte van het ambtelijk apparaat daarbinnen.

Prof. dr. T. (Thomas) Gautschi is hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie aan de Universiteit Mannheim. Hij studeerde economie en sociologie aan de Universiteit Bern (Zwitserland) en promoveerde 2002 op het proefschrift *Trust and Exchange* aan de Universiteit Utrecht (promotoren: prof. Werner Raub, prof. Jeroen Weesie en prof. Chris Snijders). Hij was daarna UD aan de Technische Universiteit Eindhoven en UD aan de Universiteit Bern. Sinds 2009 is hij hoogleraar Methoden en Statistiek aan de Universiteit Mannheim (Duitsland). Aan de Universiteit Mannheim bekleedt Thomas Gautschi diverse organisatorische functies, waaronder decaan van onderwijs.

Prof. dr. I. (Ignace) Glorieux is hoogleraar Sociologie en voorzitter van de vakgroep Sociologie aan de Vrije Universiteit Brussel. Hij geeft cursussen over sociale ongelijkheid, methodologie, sociologische theorie, cultuurpolitiek en tijdssociologie. Hij doet onderzoek naar de tijdsbesteding van de Vlamingen en analyseert de tijdsbesteding van de Belgen op basis van gegevens verzameld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek. Hij is verder ook betrokken bij longitudinaal interuniversitair onderzoek over de transitie van school naar werk (SONAR) en doet onderzoek naar cultuurparticipatie. Ignace Glorieux is bestuurslid van de International Association for Time Use Research (IATUR), lid van het European Research Network on Transitions in Youth en lid van de expertgroep van Europese tijdsonderzoekers die het European Time Use Research Program van EUROSTAT superviseert. Van 2000 tot 2008 was hij voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Sociologie. Aan de Vrije Universiteit Brussel bekleedt Ignace Glorieux diverse organisatorische functies, waaronder het lidmaatschap van de Raad van Bestuur, de Senaat, het Faculteitsbestuur en de Onderzoeksraad. In 2004 en 2005 was hij lid van de onderzoeksvisitatiecommissie Sociale Wetenschappen in Nederland. Hij was betrokken bij de visitatie van de Universiteit van Tilburg in verband met zijn specifieke expertise op het gebied van de vrijetijdswetenschappen.

Prof. dr. J. (Jos) de Haan is hoofd van de onderzoeksgroep Tijd, media en cultuur van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en bijzonder hoogleraar ICT, Cultuur en

Kennissamenleving, aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij studeerde sociologie in Utrecht en deed aansluitend promotieonderzoek bij de onderzoeksschool ICS. In 1994 promoveerde hij op het proefschrift *Research groups in Dutch sociology*. Sinds 1994 is hij verbonden aan het SCP waar hij eerst als onderzoeker en later als projectleider onderzoek deed naar cultuurparticipatie in Nederland. Sinds 1998 is hij betrokken bij onderzoek naar de verspreiding en het gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie (ICT). Recentere projecten waar hij aan werkte hadden betrekking op de digitale generatie, verschillen in digitale vaardigheden en de digitalisering van cultuur. In de periode 2004-2006 was hij secretaris van de KNAW-verkenningcommissie Sociologie.

M. (Mathijs) Haerden is student van de bacheloropleiding Sociologie en Honoursacademy aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij bevindt zich in het derde jaar van zijn bacheloropleiding en zit in de afrondende fase van het honoursprogramma. In het kader van zijn studievereniging was hij in het jaar 2011-2012 hoofdverantwoordelijk voor het organiseren van een studiereis. Mathijs Haerden neemt tevens deel aan de eerste Netherlands-Asia Honours Summer School, waarvoor in totaal 30 studenten van 13 universiteiten in Nederland zijn geselecteerd. Hij is in de zomer van 2012 voor zes weken naar Hong Kong en Sjanghai gegaan om een case-study uit te voeren en enkele cursussen te volgen aan de Chinese University of Hong Kong.

Prof. dr. D. (Dirk) Jacobs is hoogleraar Sociologie aan de Université Libre de Bruxelles. Zijn voornaamste onderzoeksthema's zijn integratie van etnische minderheden, politieke participatie van allochtonen en onderwijssociologie. Hij studeerde sociologie aan de Universiteit Gent (1993) en haalde zijn doctoraat in de sociale wetenschappen aan de Universiteit Utrecht (1998). Hij was in 2009-2010 intern coördinator van de onderzoeksevaluatie Politieke en sociale wetenschappen aan de Université Libre de Bruxelles. In 2010-2011 was hij gedurende drie maanden gasthoogleraar aan het Urban Studies Priority Research Programme van de Universiteit Amsterdam in het departement Politieke wetenschappen. Jacobs is houder van een ERC Starting Grant voor het project *Equal opportunities for migrant youth in educational systems with high levels of social and ethnic segregation – assessing the impact of school team resources*.

Dr. W. (Wim) Jansen is emeritus universitair docent Sociologie aan de Universiteit Utrecht. Hij behaalde in 1971 het doctoraalexamen Sociologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht, met als specialisaties Methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek en Sociale psychologie. In 1987 promoveerde hij op het proefschrift *Operationaliseren: Traditie en Kritiek*. Van 1972 tot 2011 was hij als docent/onderzoeker verbonden aan achtereenvolgens het Sociologisch Instituut, de vakgroep Theorie en Methodologie van de Sociologie en de vakgroep Empirisch-Theoretische Sociologie van de Universiteit Utrecht. De laatste decennia was hij voor wat betreft zijn onderwijs verbonden aan de vakgroep Methodeleer en Statistiek en voor wat betreft zijn onderzoek aan het Interuniversity Center for Social Science Theory and Methodology (ICS). Vanaf de oprichting in 1999 tot aan 2011 was hij ook verbonden aan het University College Utrecht. In onderzoek heeft hij zich bezig gehouden met modellen voor sociale stratificatie en mobiliteit, met methoden voor dataverzameling, met inkomensongelijkheid tijdens perioden van markttransitie en met (de geschiedenis van) de beeldstatistiek.

Prof. dr. M. (Mart-Jan) de Jong is hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy. Hij behaalde in 1979 zijn doctoraal Sociologie aan de Universiteit Utrecht. Hij is vervolgens als universitair hoofddocent Sociologie gestart aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 1987 behaalde De Jong zijn doctoraat in de sociale

wetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, en werd hoofddocent Sociologie. Vanaf 2004 tot op heden is hij hoogleraar Sociologie aan de Roosevelt Academy. Mart-Jan de Jong heeft boeken, artikelen en rapporten gepubliceerd op het terrein van het onderwijs voor kinderen van migranten, de multiculturele samenleving, en de herziening van de verzorgingsstaat. Daarnaast schreef hij een Nederlands en een Engels studieboek over de iconen van de theoretische sociologie.

Prof. dr. N.A. (Nico) Wilterdink is emeritus hoogleraar Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij studeerde sociologie aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds 1998 is hij hoogleraar Cultuursociologie aan deze universiteit. Daarvoor was hij universitair hoofddocent aan deze universiteit. Daarnaast bekleedde hij een aantal jaren aan de Universiteit Utrecht de Norbert Elias-leerstoel in de studie van langetermijnprocessen. Hij was in 1986-1987 research fellow aan het Europees Universitair Instituut te Florence en in 1996 gasthoogleraar aan de University of Minnesota in Minneapolis. Wilterdink is redacteur van het tijdschrift *Sociologie*.

Dr. J.W. (Jeroen) Winkels is historicus en socioloog en promoveerde in 1990 op een onderzoek naar gezag. Hij is momenteel directeur van het ITS, een instituut van de Radboud Universiteit Nijmegen (RU), dat vooral toegepast onderzoek uitvoert op het terrein van het onderwijs, de zorg en de arbeidsmarkt. Hij is voormalig vicevoorzitter van het College van Bestuur van de RU en werkte veertien jaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. Recent was hij als onderzoeker actief in projecten over de rol van maatschappelijke voorhoedes in het onderwijs, het studeren met een functiebeperking in het hoger onderwijs, procesevaluaties van NWO-programma's, de programmering van onderzoek aan een hogeschool en de introductie van intakegesprekken aan een universiteit.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

	Naam	Functie
8.30 - 9.30 uur	Management Prof. dr. ir. Tanja van der Lippe Prof. dr. ir. Vincent Buskens Drs. Ellen Janssen Dr. Miranda Jansen Tycho Wassenaar Prof. dr. Theo Wubbels Prof. dr. Werner Raub	Hoogleraar / Afdelingsvoorzitter / Mastercoördinator Bachelordirecteur Afdelingsmanager / Onderwijsbeleid Departementsmanager Student-lid MT-bachelor Vice-decaan Undergraduate School Decaan Faculteit Sociale Wetenschappen
9.30 - 10.30 uur	Studenten Sabine van Sleuwen Ole Smit Danelien van Aalst Bas van Oort Marijke Gijsbers Maike van den Berg	Student Bachelor 3 Student Bachelor 1 Student Bachelor 2 Student Pre-master / Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie Student Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie Student Bachelor 3
10.30-11.15	Docenten Dr. Rense Corten Prof. dr. Beate Völker Dr. Anne Roeters Dr. Eva Jaspers Dr. Ineke Maas Drs. Wiebke Schulz Sander Sloot MSc.	Universitair docent Hoogleraar Universitair docent Universitair docent Universitair hoofddocent Assistant in Opleiding Docent/onderzoeker
11.15-11.30	Pauze	
11.30-12.00	Opleidingadviescommissie/klankbordgroep Dr. Tim Huijts Dr. Richard Zijdemann Dr. Rens van de Schoot Wieke Waanders Andy Doolaard Rianne Koelmans Deepak Mohanlal	Universitair docent/Lid Opleidings Advies Commissie Universitair docent/Voorzitter Opleidings Advies Commissie Universitair docent/Adviserend lid Opleidings Advies Commissie Student, lid Opleidings Advies Commissie Student, lid Opleidings Advies Commissie Student, klankbordgroep Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie Student, klankbordgroep Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie
12.00-12.45	Lunch	

12.45-13.30	Examencommissie/tutores/studieadviseur	
	Dr. Anne-Rigt Poortman	Universitair Hoofddocent / Lid Bachelor Examencommissie
	Dr. Eva Jaspers	Universitair Docent / Lid Masterexamencommissie
	Dr. Anne Roeters	Universitair docent / Tutor
	Drs. Lieselotte Blommaert	Assistant in Opleiding / Tutor
	Drs. Gusta Bouman	Studieadviseur
	Dr. Carol van Nijnatten	Voorzitter Examencommissie academische masteropleidingen
	Prof. dr. Lorenz van Doornen	Voorzitter Examencommissie bacheloropleidingen
	Dr. Herman van Boxtel	Voorzitter Toetscommissie
13.30-14.00	Alumni	
	Tim Immerzeel MSc.	Bachelor Sociologie / Rema Sociology and Social Research
	José Westermans MSc.	Bachelor Sociologie/Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie
	Rik van Gerwen MSc.	Pre-master en Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie
	Tabitha Ester van Laar MSc.	Bachelor Sociologie en Master Vraagstukken van Beleid en Organisatie
	Aniek Julicher	Bachelor Sociologie / Master Grootstedelijke Vraagstukken en Beleid (EUR)
14.00-14.30	Voorbereiden eindgesprek	
14.30-15.30	Eindgesprek management	
15.30-17.30	Intern commissieoverleg	
17.30-18.15	Terugkoppeling en borrel	

Bijlage 3: Domeinspecifiek referentiekader

1. Inleiding en het referentiekader

Het domeinspecifiek referentiekader Sociologie 2011 is opgesteld ten behoeve van de beoordeling van de bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die binnen het cluster Sociologie 2011 vallen. In het referentiekader worden de minimeisen geformuleerd waar een wetenschappelijke opleiding in een (deel)gebied van de sociologie aan moet voldoen. Met behulp van dit referentiekader kunnen de opleidingen sociologie de gemaakte keuzes nader beargumenteren en aantonen dat aan de criteria uit het accreditatiekader van de NVAO wordt voldaan.

2. Doelstellingen, niveau en oriëntatie van de opleidingen

De doelstellingen van de opleidingen brengen tot uitdrukking dat de opleidingen studenten zowel inhoudelijk als academisch vormen. Dit betekent dat studenten tijdens de opleiding kennis en inzicht krijgen in het vakgebied van de sociologie en dat ze zowel relevante vakspecifieke als algemene academische vaardigheden verwerven. De opleidingen benadrukken daartoe: de kenmerken en waarde van wetenschappelijk onderzoek in de sociologie; het belang van kennis van en inzicht in theorie en methodologie; het belang van kennis van en inzicht in de belangrijkste maatschappelijke instituties en sociale problemen van een moderne samenleving, de maatschappelijke toepassing, en het kunnen reflecteren op eigen werk en het werk van anderen. De opleidingen bieden zodoende een kader waarbinnen de student leert om de verworven kennis en inzichten op een wetenschappelijk verantwoorde manier toe te passen.

De opleidingen bereiden studenten voor op een maatschappelijke loopbaan of verdergaande wetenschappelijke opleiding waarin de kennis en vaardigheden die zij tijdens de studie verworven hebben relevant zijn. Het gaat daarbij in het algemeen niet zozeer om de voorbereiding op een bepaald, nader te specificeren beroep of functie, maar veeleer om het verwerven van een academische houding en de academische vaardigheden die in verschillende functies op academisch niveau worden gevraagd. De bachelorfase is onvervangbaar voor de ontwikkeling van een generieke academische denkwijze. In het bachelor programma leren studenten hoe sociologie past binnen het breder palet van maatschappijwetenschappen, en leren zij wetenschappelijke vragen in een bredere maatschappelijke context te plaatsen. Het belang van de bachelor bij de ontwikkeling van academische vaardigheden in aanmerking nemend, moeten voorzieningen om studenten met een hbo-bachelordiploma voor te bereiden op een instroom in een wo-master vooral gericht zijn op het tot ontwikkeling brengen van een academische denkwijze en het vullen van methodische hiaten. Dit omvat het versterken van het inzicht in de samenhang tussen de afzonderlijke kennisgebieden, het zich eigen maken en gebruiken van onderzoeksmethoden evenals het leren reflecteren op de resultaten van (eigen) onderzoek.

Een bacheloropleiding biedt een algemene en brede basisopleiding die opleidt tot een elementair academisch niveau. Studenten die een bacheloropleiding hebben afgerond, voldoen aan de voorwaarden voor toelating tot een universitaire masteropleiding. Een masteropleiding biedt ten opzichte van de bacheloropleiding verdieping en in veel gevallen specialisatie binnen de sociologie. De masteropleiding biedt ook meer gespecialiseerde voorbereiding op de toekomstige werkkring, zoals onderzoeksinstellingen, overheid en bedrijfsleven.

3. De eindkwalificaties

Eindkwalificaties van een *bacheloropleiding* brengen tot uitdrukking dat studenten die de opleiding sociologie hebben afgerond, beschikken over kennis en inzicht in de sociologie en de toepassing daarvan, oordeelsvorming, communicatieve en leervaardigheden op een meer basaal academisch niveau. Daarnaast wordt verwacht dat de eindkwalificaties gerelateerd zijn aan de vereisten voor toegang tot een (tenminste één) masteropleiding en eventueel de beroepspraktijk. De eindkwalificaties van alle *masteropleidingen* brengen tot uitdrukking dat studenten die de opleiding hebben afgerond, beschikken over kennis en inzicht en de toepassing daarvan, oordeelsvorming, communicatieve en leervaardigheden op een meer gevorderd academisch niveau. Een fundamenteel verschil tussen basaal en gevorderd niveau is hierbij de mate aan zelfstandigheid in het bedenken en formuleren van onderzoeksvragen, in het toepassen van theorieën en onderzoeksmethoden dat van een afgestudeerde wordt verwacht. De eindkwalificaties behoren minimaal gelijk te zijn aan de eventuele eisen die de beroepspraktijk stelt aan afgestudeerde sociologen.

De eindkwalificaties worden in dit domeinspecifieke referentiekader gekoppeld aan de zogenaamde Dublin descriptoren. Waar wenselijk wordt hieronder aangegeven welke eindkwalificaties specifiek voor het masterniveau gelden. Voor de overige eindkwalificaties geldt voor de bachelor een meer basaal niveau en voor de master een meer gevorderd niveau.

Kennis en inzicht

De afgestudeerde van een bachelor en master opleiding sociologie beschikt over aantoonbare wetenschappelijke kennis en inzicht van het vakgebied. Een en ander is vastgelegd in de eindkwalificaties:

- KI 1. kennis van de hoofdvragen van de sociologie
- KI 2. kennis van de sleutelbegrippen en belangrijkste theoretische tradities van de sociologie;
- KI 3. inzicht in de geschiedenis en ontwikkeling van de sociologie;
- KI 4. kennis van methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
- KI 5. kennis van manieren van operationalisering, betrouwbaarheid en validiteit en de wijze waarop dit beoordeeld kan worden of worden vastgesteld;
- KI 6. kennis van kwalitatieve en kwantitatieve dataverzamelmethode en analysetechnieken en onderzoeksdesigns van sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
- KI 7. basiskennis van kennistheoretische en maatschappelijke dimensies van de sociologiebeoefening;
- KI 8. basiskennis van en inzicht in de belangrijkste maatschappelijke instituties en sociale problemen van een moderne samenleving;
- KI 9. kennis van de grondbeginselen van andere gedrags- en maatschappijwetenschappen;
- KI 10. kennis van en inzicht in de toepassing van sociaal-wetenschappelijke theorieën op maatschappelijke vraagstukken of beleidsvraagstukken.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- KI 11. kennis van en inzicht in vraagstukken van het vakgebied.

Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde beschikt over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied. Meer concreet geldt voor afgestudeerden bachelor sociologie:

- T 1. maatschappelijke problemen in verband kunnen brengen met sociologische problemen en theorieën;
- T 2. problemen kunnen vertalen in onderzoeksontwerpen;
- T 3. systematisch gebruik kunnen maken van wetenschappelijke theorieën en hypothesen kunnen afleiden;
- T 4. theoretische begrippen kunnen operationaliseren en meetbaar maken;
- T 5. vanuit een onderzoeksontwerp zelfstandig een klein (deel)onderzoek kunnen uitvoeren met toepassing van hedendaagse methoden en technieken alsmede digitale hulpmiddelen bij informatieverzameling en –analyse;
- T 6. het - na kritische reflectie op de bruikbaarheid en toepasbaarheid – kunnen verbinden van onderzoeksresultaten met wetenschappelijke theorieën en een maatschappelijke problematiek;
- T 7. over de maatschappelijke implicaties van sociale ontwikkelingen of van beleid wetenschappelijk kunnen reflecteren;
- T 8. bezitten van een wetenschappelijke habitus in de beroepsuitoefening.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau dat afgestudeerden:

- T 9. op minstens één of enkele deelgebieden van het vakgebied een zelfstandige bijdrage kunnen leveren aan kennis op het vakgebied;
- T 10. zelfstandig en op wetenschappelijk verantwoorde wijze een onderzoek kunnen verrichten en daarbij methodische en veldinhoudelijke kennis toepassen;
- T 11. op verantwoorde wijze sociaal-wetenschappelijke inzichten kunnen vertalen en toepassen ten behoeve van de beroepspraktijk;
- T 12. het vermogen hebben tot sociologisch gefundeerde reflectie op maatschappelijke vraagstukken.

Oordeel

- O 1. Onderkennen, en het vermogen tot kritische beoordeling, van vooronderstellingen, informatiegehalte en empirische houdbaarheid van belangrijke sociologische theorieën en inzichten;
- O 2. kunnen beoordelen van de relevantie en toepasbaarheid van wetenschappelijke theorieën en inzichten op deelgebieden;
- O 3. het vermogen tot kritische beoordeling van uitgevoerd onderzoek op basis van kennis en praktische beheersing van hedendaagse sociaal-wetenschappelijke methoden en technieken van onderzoek;
- O 4. bij concrete problemen de achterliggende wetenschappelijke discussie kunnen herkennen;
- O 5. een wetenschappelijk standpunt betrekken, maar ook kritisch op waarde kunnen schatten;
- O 6. besef van andere vakgebieden en partijen en het kunnen beoordelen van hun (wetenschappelijke) kwaliteiten en beperkingen;
- O 7. geleerd hebben om rekening te houden met maatschappelijke en ethische waarden en normen; deze kunnen integreren in professioneel gedrag waaronder eigen onderzoek; toepassen van eigen wetenschappelijk perspectief op problemen die zich in de praktijk voordoen.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- O 8. het zich als socioloog kunnen bewegen in een krachtenveld met actoren;

- O 9. voldoende kunnen reflecteren op de wetenschappelijke kwaliteit van onderzoek en/of beleidsaanbevelingen binnen de organisationele, politiek-bestuurlijke en maatschappelijke context waar het onderzoek en/of de beleidsaanbeveling is uitgevoerd.

Communicatie

- C 1. In staat zijn om adequaat schriftelijk te rapporteren voor vakgenoten en niet-vakgenoten;
- C 2. in staat zijn tot actief en goed taalgebruik in woord en geschrift;
- C 3. in staat zijn om een mondelinge wetenschappelijke presentatie te geven met en zonder multimedia, en het daarbij helder expliciteren van eigen gedachtegang en werkwijze.
- C 4. in staat zijn op constructieve wijze commentaar en kritiek te leveren op de rapportage van medestudenten, vakgenoten, collega's en/of opdrachtgever(s).

Leervaardigheden

- L 1. Het vermogen om snel en efficiënt de voor een bepaald probleem relevante informatie te verzamelen en te beoordelen;
- L 2. kunnen samenwerken met medestudenten en vakgenoten en/of belanghebbenden binnen een organisatie of beleidsveld.

Daarenboven geldt specifiek op masterniveau:

- L 3. zelfstandigheid bij het doen van onderzoek en bij de beroepsuitoefening;
- L 4. het vermogen om de bijdragen en de rol van andere actoren in de wetenschappelijke interactie goed in te schatten;
- L 5. in staat zijn om de voor de beroepsuitoefening relevante nationale en internationale ontwikkelingen op het vakgebied kritisch te volgen, te evalueren en toe te passen;
- L 6. in staat zijn om kennis, inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; in staat zijn om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.

Bijlage 4: Eindkwalificaties

Bacheloropleiding Sociologie

Kennis en inzicht

Studenten wordt kennis en inzicht bijgebracht op het vlak van probleemstellingen, theorieën, onderzoek en beleid. Studenten hebben kennis van en inzicht in:

- de belangrijkste maatschappelijke problemen in de hedendaagse Nederlandse samenleving in internationaal vergelijkend en historisch perspectief;
- maatschappelijke problemen en het verschil met sociologische vragen;
- de maatschappelijke betekenis van beleidsinterventies en hun implicaties;
- de hoofdproblemen van de sociologie;
- de belangrijkste theoretische tradities in de sociologie;
- de inhoud van belangrijke theorieën;
- gezaghebbende empirische bevindingen en het besef van hun relevantie;
- overzicht van de belangrijkste onderzoeksdesigns en methoden van dataverzameling;
- de wijze waarop theoretische kennis kan worden gebruikt om beleidsinterventies voor te stellen;
- de wijze waarop gevoerd beleid kan worden verklaard en geëvalueerd.

Toepassen van kennis en inzicht

Studenten worden getraind om hun kennis en inzicht toe te passen op het vlak van probleemstellingen, theorieën, onderzoek en beleid. Studenten kunnen:

- maatschappelijke problemen analyseren en deze ‘omzetten’ in sociologische problemen;
- bestaand beleid in relatie tot (vaak) tegenstrijdige visies van belanghebbenden evalueren;
- sociologische deelproblemen ordenen onder overkoepelende sociologische problemen;
- hypothesen afleiden uit bestaande sociologische theorieën die een antwoord bieden op de geformuleerde vragen of nieuwe theorieën bedenken die een antwoord kunnen bieden;
- theorieën in een passende onderzoeksopzet toetsen;
- adequate analysetechnieken kiezen en toepassen;
- conclusies trekken op basis van de resultaten van onderzoek;
- de haalbaarheid van voorgestelde oplossingen inschatten.

Oordeelsvorming

Studenten worden opgeleid om zich een oordeel te kunnen vormen over de wetenschappelijke, de maatschappelijke en de ethische aspecten van de geformuleerde problemen, de theorieën, het verrichte of voorgestelde onderzoek en de daarop gebaseerde beleidsaanbevelingen. Studenten kunnen:

- oordelen over de urgentie van een maatschappelijk probleem;
- vaststellen of (o.a. in relatie met het maatschappelijk probleem) een sociologisch probleem goed is gesteld;
- bepalen hoe sterk een voorgestelde oplossing/theorie is in het licht van logische inconsistentie en/of empirische bevindingen;
- oordelen over de sterkte van het verrichte empirisch onderzoek;
- een inschatting maken van de werkzaamheid van voorgesteld of uitgevoerd beleid;

- reflecteren op ethische aspecten van sociologisch onderzoek.

Communicatie

Studenten worden getraind om in woord en schrift op een wetenschappelijk verantwoorde manier te rapporteren zodanig dat een algemeen publiek het belang begrijpt van hetgeen wordt gezegd en geschreven. Ook wordt hen bijgebracht hoe deel te nemen aan groepsdiscussies, constructief commentaar te geven en in kleine groepen samen te werken. Studenten kunnen:

- helder formuleren;
- adequaat rapporteren: teksten overzichtelijk indelen, gegevens presenteren in tabellen en figuren;
- actief participeren in discussies:
 - luisteren naar anderen en weergeven van argumenten en meningen;
 - presentaties geven;
 - constructief commentaar en kritiek geven.

Leervaardigheden

Studenten worden geoefend in het zelfstandig werken en het zelfstandig plannen van hun werk. Studenten kunnen:

- relevante informatie opzoeken en selecteren in de bibliotheek en op internet;
- hoofd- en bijzaken onderscheiden;
- plannen en zelfstandig werken;
- reflecteren op de voortgang en keuzes in de eigen studie;
- teksten lezen: begrip en interpretatie;
- ICT gebruiken.

Masteropleiding Sociologie

Kennis en inzicht

Studenten wordt kennis en inzicht bijgebracht in vraagstukken van beleid en organisatie en voor beleid en organisatie. De afgestudeerde heeft kennis van en inzicht in:

- de belangrijkste theoretische benaderingen van beleid en organisatie;
- sectoraal en internationaal vergelijkend beleidsonderzoek en organisatie-onderzoek;
- de vertaling van (eerder opgedane) sociaalwetenschappelijke kennis naar vraagstukken van beleid en organisatie;
- wetenschappelijke en veldinhoudelijke ontwikkelingen binnen een maatschappelijke sector of organisatie.

Toepassen van kennis en inzicht

Studenten worden getraind om hun kennis en inzicht toe te passen op originele wetenschappelijke vraagstellingen op het gebied van beleid en organisatie en op actuele maatschappelijke problemen. De afgestudeerde kan:

- kritisch reflecteren op de belangrijkste theoretische benaderingen van beleid en organisatie en deze benaderingen kritisch bespreken;

- de verworven kennis van en inzicht in theoretische benaderingen van beleid en organisatie toepassen op actuele maatschappelijke problemen, organisatievraagstukken en beleidsmaatregelen;
- vanuit de theoretische en praktische reflectie onderzoeksvragen formuleren;
- met behulp van analytische modellen van het beleidsproces de politiek-bestuurlijke en maatschappelijke randvoorwaarden van beleidsmaatregelen op heldere wijze analyseren en de eigen strategische positie hierin bepalen;
- zelfstandig en op wetenschappelijk verantwoorde wijze een beleidsonderzoek of organisatieonderzoek verrichten en daarbij veldinhoudelijke kennis toepassen;
- op wetenschappelijk verantwoorde wijze een bestaand beleidsonderzoek of organisatieonderzoek kritisch bepreken;
- een verantwoord beleids- of organisatieadvies uitbrengen aan een opdrachtgever.

Oordeelsvorming

Studenten worden opgeleid om zich een oordeel te vormen over de wetenschappelijke kwaliteit en aanvaardbaarheid van beleidsmaatregelen of voorstellen voor organisatieverandering binnen de (complexe) randvoorwaarden die worden gesteld vanuit politiek, organisatie, bestuur, of maatschappij. De student heeft geleerd:

- de politiek-bestuurlijke, organisationele en maatschappelijke randvoorwaarden van beleidsmaatregelen of organisatieadviezen op heldere wijze te analyseren en de eigen strategische positie hierin te bepalen;
- op grond van de eigen modelanalyse een beredeneerde inschatting te maken van de acceptatie van voorgestelde beleidsmaatregelen of van organisatieadviezen, alsmede voorstellen te doen ter verbetering van de acceptatie;
- een verantwoorde afweging te maken tussen de wetenschappelijke kwaliteit van voorgestelde maatregelen en de organisationele, politiek-bestuurlijke en maatschappelijke context waarin het beleids- of organisatieadvies wordt geformuleerd.

Communicatie

De studenten worden getraind om zelfstandig mondeling en schriftelijk op een wetenschappelijk verantwoorde wijze verslag te doen van hun werkzaamheden en een helder advies te presenteren aan belanghebbenden. Daarnaast worden vaardigheden bijgebracht op het gebied van communicatie met collega's en vakgenoten in de toekomstige beroepspraktijk. De afgestudeerde kan:

- op heldere en gestructureerde wijze schriftelijk rapporteren over de resultaten van eigen beleidsonderzoek, organisatieonderzoek of advies aan opdrachtgever(s) of vakgenoten;
- op heldere en gestructureerde wijze mondeling rapporteren over de resultaten van eigen beleidsonderzoek, organisatieonderzoek of advies aan opdrachtgever(s) en vakgenoten;
- op constructieve wijze commentaar en kritiek leveren op de rapportage van medestudenten, vakgenoten, collega's en opdrachtgever(s).

Leervaardigheden

De studenten worden geoefend in het zelfstandig uitvoeren van een beleidsonderzoek of organisatieonderzoek en het zelfstandig functioneren in de toekomstige beroepspraktijk. De afgestudeerde kan:

- toegang verwerven tot een organisatie en daar zelfstandig gegevens verzamelen;

- zelfstandig een beleids- of organisatieonderzoek op wetenschappelijk verantwoorde wijze verrichten;
- zelfstandig een beleidsadvies uitbrengen aan een opdrachtgever dat afgewogen en verantwoord is;
- samenwerken met medestudenten, collega's, vakgenoten en belanghebbenden binnen een beleidsveld of organisatie.

Bijlage 5: Curricula

Bacheloropleiding Sociologie

Eerste jaar: Semester 1		Semester 2	
<i>Sociale problemen</i> (P)	<i>Problemen en theorieën van de sociologie</i> (T)	<i>Methoden en technieken 2: statistiek en SPSS</i> (O)	<i>Sociale sturing van Nederland</i> (B)
<i>Methoden en technieken 1: onderzoeksmethoden</i> (O)	Introductie gedragswetenschappen (T)	<i>Leeronderzoek oriëntatiefase: Vragenlijstconstructie en interviewtraining</i> (PTOB)	<i>Leeronderzoek sociale stratificatie en gezinssociologie</i> (PTOB)
Tweede jaar: Semester 1		Semester 2	
Weerstand tegen minderheden (PTOB)	<i>Practicum data-analyse</i> (O)	Migranten en integratie (PTOB)	Internationaal keuzevak Keulen / Mannheim (PTOB)
<i>Models for the analysis of social interaction</i> (T)	<i>Beleid en evaluatieonderzoek</i> (B)	Crimineel gedrag over de levensloop (PTOB)	Organisatiesociologie (PTOB)
Derde jaar: Semester 1		Semester 2	
Social networks in theory and empirical research (PTOB)	Religion fundamentalism and conflict (PTOB)	De stand van Nederland: sociale wetenschappers over sociale vraagstukken en sociaal beleid (PTOB)	Families: generaties en demografische veranderingen (PTOB)
Practicum models of measurement in sociological research (O)	Bachelorproject 1 (PTOB)	Bachelorproject 2 (PTOB)	

P=Problemen, T=Theorieën, O=Onderzoek, B=Beleid. De 10 verplichte cursussen zijn cursief gedrukt; de andere cursussen vormen de majorkeuzecursussen waarbij beide delen van het Bachelorproject wel gedaan moeten worden, maar de inhoud naar eigen keuze kan worden ingevuld.

Masteropleiding Sociologie

Cursus	Periode	Onderwerp	EC
<i>Cursorisch gedeelte</i>			
Netwerken in beleid en organisatie	Semester 1 Blok 1	Afhankelijkheden tussen en binnen organisaties hebben consequenties voor prestaties van organisaties (nadruk: organisatie)	7,5
Strategische beleids- en besluitvormingsanalyse	Semester 1 Blok 1	Modellen van het beleidsproces verklaren uitkomsten van besluitvorming en beleidsuitvoering (nadruk: beleid)	7,5
Veranderingen in arbeid en organisaties	Semester 1 Blok 2	Veranderingen in moderne arbeidsorganisaties hebben gevolgen voor het te voeren HRM (nadruk: organisatie)	7,5
Beleidsonderzoek en beleidsadvisering	Semester 1 Blok 2	Verschillende soorten van beleidsonderzoek toepassen op verschillende onderzoeksvragen. Met masterclasses van adviseurs (nadruk: beleid)	7,5
<i>Individueel gedeelte</i>			
Stage	Semester 2 Blok 3 / 4	Zelfstandige stage waarin gegevens worden verzameld t.b.v. masterthesis (nadruk: beleid en organisatie)	7,5
Masterthesis	Semester 2 Blok 3 / 4	Zelfstandige uitvoering van een onderzoek, met verslaglegging en beleids- of organisatieadvies (nadruk: beleid en organisatie)	22,5

Bijlage 6: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Bacheloropleiding Sociologie

Instroom (voltijd)

	Voorkomen B1.1			Totaal		
	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen
	Absoluut	Percentage		Absoluut	Percentage	
02/ 03	25	40	60	40	48	53
03/ 04	43	37	63	52	40	60
04/ 05	56	39	61	63	38	62
05/ 06	71	55	45	77	53	47
06/ 07	61	39	61	64	39	61
07/ 08	54	41	59	58	41	59
08/ 09	89	49	51	98	52	48
09/ 10	117	47	53	128	46	54

Uitval

Cohort	Uitval bachelorstudenten bij de opleiding				
	Omvang cohort	Na 1 jaar	Na 2 jaar	Na 3 jaar	Selectiviteit van 1e jaar
	Absoluut	Percentage (cumulatief), wordt niet vermeld als het totaal kleiner dan 4 is			
02/ 03	19	5	11	11	50
03/ 04	26	15	19	19	80
04/ 05	44	25	32	32	79
05/ 06	46	13	13	13	100
06/ 07	34	15	18	21	71
07/ 08	34	29	29	*29	*100
08/ 09	59	39	*39		
09/ 10	84	*25			

* voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011.

Rendement

Cohort	Omvang herinschrijving	% van totale cohort	Bachelorrendement van herinschrijvers					Hoop /inst
			Na 3 jaar	Na 4 jaar	Na 5 jaar	Na 6 jaar	> 6 jaar	> 6 jaar
	Absoluut	Percentage (cumulatief), wordt niet vermeld als het totaal kleiner dan 4 is						
UU								
02/ 03	18	95	56	72	83	89	89	89
03/ 04	22	85	36	86	95	95	95	95
04/ 05	33	75	30	70	82	82		
05/ 06	40	87	55	85	93			
06/ 07	29	85	55	72				
07/ 08	24	71	63					
08/ 09	36	61						
09/ 10	63	75						

Masteropleiding Sociologie

Instroom

Cohort	Instroom Voltijdopleiding		
	Totaal	Mannen	Vrouwen
04/ 05	34	14	20
05/ 06	43	14	29
06/ 07	21	10	11
07/ 08	36	11	25
08/ 09	47	14	33
09/ 10	50	16	34

Rendement

	Vooropleiding	Instrument per cohort	Uitval totaal	Uitval totaal	MA-examen	MA-examen	MA-examen	MA-examen	MA-examen	MA-examen	MA-examen	MA-examen
Cohort		N	N	%	na 1jr/ N	na 1,5 jr/ N	na 2 jr/ N	Totaal 1/ N	na 1 jr/ %	na 1,5 jr/ %	na 2 jr/ %	Totaal 1/ %
2005	EXT	7	1	14,3	3	4	6	6	42,9	57,1	85,7	85,7
	PRE	8	0	0,0	5	6	7	8	62,5	75,0	87,5	100,0
	SW	28	3	10,7	15	18	25	25	53,6	64,3	89,3	89,3
	TOTAAL	43	4	9,3	23	28	38	39	53,5	65,1	88,4	90,7
2006	EXT	1	0	0,0	0	0	1	1	0,0	0,0	100,0	100,0
	PRE	18	0	0,0	15	15	17	18	83,3	83,3	94,4	100,0
	SW	29	4	13,8	16	19	25	25	55,2	65,5	86,2	86,2
	TOTAAL	48	4	8,3	30	34	43	44	62,5	70,8	89,6	91,7
2007	EXT	8	1	12,5	5	6	6	7	62,5	75,0	75,0	87,5
	PRE	22	0	0,0	20	22	22	22	90,9	100,0	100,0	100,0
	SW	31	1	3,2	26	28	30	30	83,9	90,3	96,8	96,8
	TOTAAL	61	2	3,3	51	56	58	59	83,6	91,8	95,1	96,7
2008	EXT	3	1	33,3	2	2	2	2	66,7	66,7	66,7	66,7
	PRE	12	0	0,0	11	12	12	12	91,7	100,0	100,0	100,0
	SW	32	1	3,1	25	25	30	31	78,1	78,1	93,8	96,9
	TOTAAL	47	2	4,3	38	39	44	45	80,9	83,0	93,6	95,7
2009	EXT	9	0	0,0	8	8	9	9	88,9	88,9	100,0	100,0
	PRE	16	0	0,0	16	16	16	16	100,0	100,0	100,0	100,0
	SW	25	0	0,0	20	23	24	25	80,0	92,0	96,0	100,0
	TOTAAL	50	0	0,0	44	47	49	50	88,0	94,0	98,0	100,0
2010	EXT	8	2	25,0	6				75,0			
	PRE	25	3	12,0	20				80,0			
	SW	25	6	24,0	15				60,0			
	TOTAAL	58	11	19,0	41				70,7			
2011	EXT	11										
	PRE	19										
	SW	14										
	TOTAAL	44										

Bijlage 7: Bestudeerde bijlagen en documenten

- Scripties / essays en beoordelingsformulieren;
- Voorlichtingsmateriaal;
- Studiemateriaal: boeken en syllabi, readers, studiehandleidingen;
- Verplichte literatuur die studenten zelf (via internet) verzamelen;
- Voorbeelden van werkstukken, portfolio's, onderzoeksverslagen van studenten;
- Scriptiereglementen en richtlijnen voor het maken van werkstukken;
- Stagereglementen/handleidingen;
- Tentamen- en examenreglement;
- Toetsmaterialen (tentamens, toetshandleiding, toetsbeleid en dergelijke) met modelantwoorden;
- Recente verslagen Opleidingscommissie, Examencommissie, onderwijsjaarverslagen, bachelor-masterovergangsregelingen;
- Onderwijs- en curriculumevaluaties, studententevredenheidsmonitor(en), etc.;
- Alumni-enquêtes;
- Materiaal over de studieverenigingen;
- Jaarverslagen (onderwijs, onderzoek, laatste drie jaar).

Studentnummers van de geselecteerde bachelorscripties

3250520	3273482	3360156	3290654	3339009
3250539	3215059	3348687	3400549	3413292
3215008	3062392	3188930	3415686	0455075

Studentnummers van de geselecteerde masterscripties

3446689	3036472	3227960	3652718	3331202
3174336	3449122	3455130	3455327	3460029
3454401	3292096	3460835	3492451	3186334

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *J. Peschar*

ADRES: *Weg van Jaspershammen 13
9971 EN Marum*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Marum* DATUM: *7/3/12*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Asiel Boonman*

ADRES: *Wijksteke 24-155, 1103 AH, Amstelveen*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht* DATUM: *08-03-2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *J. de Haan*

ADRES: *De Gewestelaan 12, 3723 OP Biltoven*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Sociologie*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Biltoven* DATUM: *7-3-2012*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Ignace GLORIEUX*

ADRES: *Lennikelaan 2052 - 1602 Krambeek
België*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Brussel* DATUM: *5 maart 2012*

HANDTEKENING:

1

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *N. A. Willemsink*

ADRES: *Geert van der Veenstraat 21, 1077 DM Amsterdam*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING: *Sociologie*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Amsterdam* DATUM: *7-3-2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *T. Boring*

ADRES: *De oude kleeren beek 20 7339 EZ Uchelen*

IS ALS DESKUNDIGE (SECRETARIS) GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEINVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Uchelen* DATUM: *7-3-2012*

HANDTEKENING:

Bijlage commissiesamenstelling Sociologie

instelling:	Opleiding (CROHO-nummer):	Variant(en):	Vervaldatum accreditatie:
Erasmus Universiteit Rotterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd, deeltijd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd, deeltijd	31-12-2013
Radboud Universiteit Nijmegen	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Rijksuniversiteit Groningen	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit Utrecht	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit van Amsterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
Universiteit van Tilburg	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociology (66599)	Volttjd	31-12-2013
Vrije Universiteit Amsterdam	B Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013
	M Sociologie (66601)	Volttjd	31-12-2013

	RUG	UVA	UVT	RU	UU	EUR	VU
Peschar	x	x	x	x	x	x	x
Gionieux	x	x		x	x		
Jacobs							x
Gautschi		x	x			x	
de Jong	x					x	
Jansen		x					x
Wilderink			x	x	x		
de Haan	x			x	x		x
Winkels		x	x			x	
Boomgaars	x			x	x		x
Haerden		x	x			x	